

Megjelenik e politikai, tudományos és művészeti Lap minden héten kétszer: Szerdán és Szombaton. Hivatalos tudósításokon kívül, Hírlője közül minden hirdetőment, egy negyed-szelet sorától három krajczárért pengő pénzben

Nem-rendes levelezők kéretnek az Intézethez bérmentesen küldeni közléseiket.

VILÁG

Előfizetheti helyben a szerkesztő-hivatalban (Uri-utca 450 sz. alatt, 1° emeletben), félévre postán 6, különben 5 ezüst forinttal; az országban minden — azon kívül csak a bécsi cs. kir. fő-postahivatalnál Bécsben.

Minden közlés „a Világ szerkesztő-hivatalának” czím alatt kéretik beküldetni.

Tartalom.

Magyarország és Erdély. Kinevezések. Névnyomtatás. Halálhír. Gróf Széchenyi István, 's az időségi sajtó a nemzeti nyelv és nemzetiség ügyében. — Wildner és az adó III. közl. — Fővárosi hírek Egyesületi közlések (Budapestnek vizár ellen megvédését tárgyzó pályamunkák ügyében. Népönnyvkiadó egyesület ülése. Pestbuda hangszegyesület részéről.) Megyei tudósítások: Pestből (folytatás). Zalából, Komáromból, Baranyából. Szabad kir. városok köréből. (Győr város körülvéle.) Hírlapi kalászkok. Szerkesztői válasz, alaptalan vádra. Franciaország (A páirkamrában a titkos pénzalapról törvényjavaslat elfogadtatik. Chinai ügy; jótékony adakozások Guadeloupe számára. Az iskolaiügyi per. Tauti szigetek. Spanyolország (A raktári rendszer) Németország (Nyilvánosság a büntető perekben) Törökország (Leendhető Oroszlörök háború; Libanon Makaesság a gőzhajói ügyben; szerbek meghívása a fővárosba.) Oláhország (Bibisco fejdelem két beszéde.) Délamerika (A béke helyreálltva Peruban). Vegyes közlések.

Tárca. Montenegró és népe (folytatás). I. Péter csár és II. August lengyel király erőpróbiái. Erdeméltatás Chinában. Napraforgók. Hivatalos és magán jelentések.

Magyarország és Erdély.

Ős kir. felsége Bekeberg Károlynak, vezetek nevével, Völgyesyre változtathatni kegyelmesen megengedni méltóztatott. A nagy m. kir. helyt. tanács kebelbeli levéltár-hivatalában Balázs Dénes számvévtiszté nevezetése által megüritt irókosságra Nyulay László eddigi járulokot, ennek előlépte által megüritt utolsó járulokosságra pedig Légrady Sándor napdjínokat nevezte ki.

A nagy m. kir. udv. kamara számvivő-hivatalánál megüritt szám-tiszt állomásra, Csiga házi Lajos eddigi ingrossistát, 's az ekkép megüritt ingrossistaságra Alberty Ferenc számvivő járulokot, ennek helyére járulokká pedig Öflner Ferenc fizetésellen számgyakornokot nevezte ki.

A verboszkói ideiglenes kamarai várnagyság Drazenovich Ferdinánd János kamarai várnagy halála által megüresült. Némethi József zalatnai kir. urolalmi számtartó meghalálozott.

Pest, április 1-jén 1843.

Gróf Széchenyi István és az időségi sajtó a nemzeti nyelv, és nemzetiség ügyében.

Azon hibák előadásában, mellyek nemzeti nyelvünk és nemzetiségünk ügyében elkövetve valának, első helyre sorozók eldődeink hanyagságát. — A nemzet érdekében van, hogy ezen időségi sajtó a feledékenység fátyola ne fedje, 's azért mi ennek emléket ismét és ismét felélesztjük; éreztessék ez velünk azon szomorú igazságot, hogy „az őskör vétkői az ivadékok szomorúságai”; 's midőn látjuk, hogy a multnak hanyagsága a jelen szomorú eredményekben él, mint élnie kell oknak az okozatban, szolgáljon ez ingerül, hogy hanyagságunk által ne éreztessük az utókorral azt, mit eldődeink hanyagsága velünk éreztet. — Résztvét 's munkásság, szünetnélküli munkásság itt az orvosszer. — Ne bízzuk nyelvünk és nemzetiségünk szert ügyét egyedül a jó istenne, mint ezt apáink tettek, 's mint ezt tenni nemcsak egy hajlandó e honban még; mert ha dicséretes is e bizalom, midőn ahitattaságul és kellőleg használt erőnk éretéből ered, úgy utálatraméltó, ha ennek kútfeje a tenni-nem-akarás, a kárhozatos restség. — Bár minden honi ügyeink elintézésénél és így eszent

érdekek körül is szakadatlanul füleinkben rengnének Bossuet e szavai: „bizakodni istenben, a nélkül hogy részünkrül mindent, mi hatalmunkban áll, elkövessünk, gyavaság.”

Az elkövetett hibák másik okát mi a jelen ivadékok túlbuzgóságában kerestük. — Ebeli állításunkat összevetve, az épen most történt felhívásunkat sokan elkésett tanácsnak, sőt némelyek ellenmondásnak tekintendik; hisz nemcsak buzgunk, de túlbuzgunk is, így szólódnak többen, minek tehát felhívás amunkásságra, midőn ennek mérséklése volna napi renden? Megmondjuk, miért, — de ezt teljesítőleg nem leszen fölőleg kifejezni azt: vajjon mit értünk a jelen ivadékok túlbuzgósága, 's mit kelljen érteni a munkásság alatt.

Túlbuzgóságnak nevezük mi a nyelv szünetnélküli, olykor kebelagyító olykor gúnyolva sértő, pergését, melly csak akkor szünik példátlan munkásságában, ha a cselekvés ideje beköszönt; — ez ideig azonban megszegyenítve a legjobb alkotásu szelmalmot is, úgy forog, mintha feladása volna megezáfolni azok késkedését, kik a mobile perpetuumot a lehetőségek közé sorozzák. Ily munkásság nem hiányzik a jelen ivadéknál; — nem az előzmény nélküli törvényjavaslatok végetlen sorában, nem a magasztos abstract eszmék impracticus kirtölésében. — Illynemű cselekvéseket illet a túlbuzgósági vád, minek ismét legbiztosabb orvosszere a jól meg gondolt munkásság. — Ennél mindenek előtt szükséges érzelmeinknek lehetőségig egyforma mérséke; 's azért ovakodjunk, hogy véreink ma a jégpontig le, holnap a forróvíz pontjaig felfelé ne szökdecseljen. — 'S ha boldogító meleg hatja át kebelünket, akkor, de csak akkor, rostáljuk meg komolyan, mit követelhet a nemzet jogszerűleg, 's azt is, mit tanácsos e jelen körülmények között nemzeti nyelvünk és nemzetiségünk tekintetében követelni; — az így mutatkozó eredmény legyen a kitűzött cél, mellyet szünetnélkül szemünk előtt tartván, válogassuk meg szorgosan a célszerű eszközöket, 's ha mindezek megvannak, tegyünk még egy parányi kis lépést, — 's áldozzunk; — ha áldozatnak szabad nevezni, mit legszemből érdekünk szükségkép megkivánnak.

Ily munkásságot, fájdalom, nemzetünk jellemében még most sem találunk fel, de nagy mértékben azt, mit szalmatűznek nevezünk; — pedig nemzeti nyelvünk és nemzetiségünk nyomasztó állásának egyik oka, mellyet mi harmadik helyre sorozánk, az érintett nemzeti jellemvonásban fekszik. — Törekedünk ennek szilárdításán templomokban, iskolákban, az irodalmi pályán, családi körben 'sat., egyszóval: a magány és polgári élet minden viszonyában. A szal-

*) S' abandonner a Dieu sans faire de son côté tout ce qu'on peut, c' est lâcheté.

matluz rontani igen, de még csak építési anyagot sem képes kellő mennyiségben és minőségben szolgáltatni.

A szláv jellem is nem csekély szerepet játszott 's játszik maiglan is kérdéses nyomasztó állásunk okai között. — Errül azt mondók, hogy a szláv erősen ragaszkodik a magáéhoz, 's megveti az idegent, és az uralkodást nem tűri. — Mutassuk meg nekik, hogy idegenek nem vagyunk, idegenek nem lehetünk, és mutassuk, hogy erősbülések érdekünkben van, épen úgy, mint nemzeti erőnk fejlődése az ő érdekekben, 's hogy ez nem növekedhetik a külön nyelv és nemzetiség kölcsönös méltánylata 's mindkettőnek ápolása nélkül, 's mutassuk mindezt nem szép phrasisekben, de cselekvésinkben. — A nyelvnek egysége nem jutott, 's hihetőleg nem jutand e honnak boldogító adományul, ez-utáni ábrándtul el kell szoknunk. — Megállhatnak azonban a külön nyelvek egymás mellett, mint megállhatnak a külön vallások; — csak szeretetlenség és vakbuzgóság ne emeljen választó-falakat közöttük, mellyeknek, a mennyiben léteznek, lerombolása semmi által nem eszközöltetik olyannyira, mint a kölcsönös tiszteletálat. — Különösen e nagy gyengédségű tárgyban ne alkossunk törvényeket Horvátországra ugyanennek megegyezése nélkül. — Nem bocsátkozunk ez alkalommal a jog kérdésébe. A „quid consilii” előttünk az, mi e tárgynál határozz, 's e szemponttal kiindulva azt hisszük, hogy nyelvünk és nemzetiségünk ügyében Horváthonra nézve alkotandó törvények csak akkor jutalmazandnak üdvös eredménnyel, ha a szellemi hódítás be van fejezve; — mert legyen bár a mindenható többségnek hatalmában bármely értelmű törvényeket alkotni, de ha az ezekben kifejtett igazságok a horvát nemzet hitébe, 's mondhatni életébe át nem mennek, sőt ezek ellen kétségtelen antipathiák mutatkoznak, akkor lehetünk ugyan foliantokra terjedő igen szép hangzatu törvények birókában, sőt ezek teljesítettini is fognak ott, hova a legfensőbb végrehajtó hatalomnak örökös szeme hat; de az élet ezer meg ezer viszonyban szent ügyünk ellenségekre találand, sőt szürend ujakat, és a törvény számtalan 's higyük el legtöbb esetben, teljesítteuül marad, 's nem lesz más mint holt betű, mi által halálós sebbel illetve szemléndjük a törvény tiszteletét, 's ez által aláása a polgári társaság főalapiját. Szellemi hódítás tehát az, mire e tekintetben törekedünk, melly sok munkát, sok szeretetet, sok átnézést követel ugyan, de erős hitünk, hogy az igazság győzend utóljára, 's akkor Horváthonnál hitté válandik azon igazság, hogy fölőtte uralkodni nem akarunk, 's a nemzet igazságos és méltányos kívánatára önkényt ömaga hajland. 'S ekkor uraim üdvösek leendnek várakozásunk gyümölcsei! Mit nemzeti nyelvünk és nemzetiségünkre vonatkozólag mondánk, még néhány más horváthoni kérdésre is

A VILÁG TÁRCZÁJA.

Montenegró és népe II.

Csarnagorában koldus nincs. Inség esetén a szükölködők büszkén mennek a vagyonosbakhhoz, 's kölcsönt kérnek bizonyos időre, vagy szép fegyvereiket adják zálogba. A boltok Budva és Kataroban tömvek illy fegyverekkel, mellyek így zálogba adatán soha vissza nem váltattak. A muzulmanok elleni háború, e hegylakosok számára úgy szólván mindennapi szakmány, 's mindenki, gyermek és vén, lelkesüléssel vesz abban részt. Még a benuitak is harc színeére vitetik magokat, 's valami szikla mögött fekvő sük el fegyvereiket. Dicsőségesnek csupán a harcban halált tartják, 's legnagyobb meggyalázás az, ha valakinek mondják: „ismerem jól családodat, minden elődeid ágyukban haltak meg.” — Még a szerzetesek is fegyverzetten járnak, 's harcolnak a törökök ellen. A nők jelleme szinte harczián elszánt. Testi erejük igen tetemes, 's ez egyik oka, miért halmozzák el férjeik különbféle terhes munkákkal. A legnagyobb terhekkel is könnyedén haladnak el a sziklaörvények parkányain, 's mintha nem is éreznék a súlyt, csevegnek egymás között. Ha nemökbeli előkelő személy halad el mellettük, legnagyobb alázattal csókolják meg kezét. Ezen alárendelt sőt lealázott helyzet dacára is, koránsem bábjá-

téka erkölcsileg a csarnagorai nő a férfúnak. E pontra nézve ó valóban sérthetetlen. Ez oknál fogva félelem nélkül bizza magát az ismeretlenre is, tudván, hogy nem kell illedelmetlen cselekvéstől tartania. 'S valóban, ha valaki merészelné szemérmét kísértetbe vinni, egyik vagy másiknak halála következne mulhatlanul. A szép csarnagorai nő nem ismer szerelmet házasságon kívül, 's a csábító mindenestire meggyilkolná. Hajdan keresztelkedett törököket is szerettek nőül venni a hegylakosok; de ez már nincs így, hanem azokat sokkal méltatlanabbnak tartják, hogysem házastársakul vegyék.

Az asszony után, legsérthetlenebb tárgya a csarnagorainak az utas. Kitűnő szívességgel gyakorolják a vendégszeretetet az egész országban. Ha az utas vizet kér, bort is adnak, ha van. A hajlékon kívül ugyan kissé ijesztőleg fogadják az embert a kuvaszok, de belől versengve iparkodnak kedvére 's kényelmére szolgálni. Ha a hajlék tulajdonosa az első áldomások után kezét nyujt, ez jelül szolgál, hogy ő esküszik, mikép ezentül halálíg védendő vendéget, bár egy hadsereg ellen. Ha a vendég távozik, nem kíván egyebet elismerésül, mint azt, hogy bucsulóvással jelentse ki meglelédesét. A fekete hegyes lakója nemcsak rettentetlen harc-os, hanem ügyes diplomata is. Midőn családi társaságban tanácsra gyűlekeznek, oly mézesen tudnak beszélni, mintha csabító hölgy minden titkaival volnának felruházva. E nép nem üz semmi mesterséget; midőn házi eszközeiket, pipákat, 's csinos faragványu szelenczeit önmagok készitik, ezt csak mulatságból teszik, nem pedig

nyereségvágyból. Szeretik a vadászat és halászatot. Oly lelkesedéssel ragaszkodnak szülőföldjökhez, hogy nem tartják nevésgésnek azt állítani, mikép az ő kopár szirtjeik és bérceik a világnak legszebb vidéke.

A csarnagoraiak szokásai sokban hasonlítanak a lovagkoréhoz. Azon időben, midőn Bolizza velencei biztos látogató meg e harc-osokat, 1614ben, még pajzsok 's lándzsákkal éltek; kedvencz gyakorlataik hasonlítanak a lovagi harc-játékokhoz. Ma is még puskáik, pisztolyaik, töreik hasonlítanak azokhoz, mellyek a fegyvertárakban az utóso lovagok idejére emlékeztetnek. E hegylakosokat még ma is csudálják a szomszéd-vidékek népei; midőn valamelyikük valamely szomszéd tartományba utazik, összejöndülnek üdvözlésére azon emberek egyikének, kiknek tettei az egész szláv népségeknek kedves regékül szólnak. A helyzet hasonlósága, melly e nép 's a castiliai hegylakosok közt észrevehető, midőn t. i. ezek a mórok ellen harc-zoltak, a spanyol jellem több vonásait fejté ki a csarnagoraiakban, mi szinte az öltözetre is kiterjed, mikép a bő, kurta, 's vállakon lebegő köpeny, struka, 's a könnyű és sziklamászásra igen alkalmas láb-beli, opanka, mutatja. Arczuk mindig erőteljes kifejezéssel bír, 's néha feltűnőleg szép. A csarnagorai a görög-szláv világ lovaga.

Nem lehetlen, hogy egykor, ha a szerb faj egyesítheti az albanokat 's egy tengeri kikötőt hatalmába ejthet, Csarnagora a nagy félsziget egyik legfőbb politikai központjává válandik; népét cselekvő-dicsvagy élénkíti. Ezért kissé a földet magát is megismerni nem érdektelen. Ka-

alkalmazhatók, azon kérdésekre, melyeket ők a municipális jogok körébe szeretnek behuzni, hogy mind ezeknél csak a fentebbi módon lehet az érdekek egyességét eszközölni, nem mai hitünk, nyilvánítva vala ez nem egyszer e hon színe előtt, most pedig ezt azért említi, mert épen e kérdések körüli bánásmód nem keveset szolgált okul, és sokaknál ürügyül a nemzet elleni érzelmek nevelésére. Megnyerendi-ó jelen figyelemzetésünk a nemzet pártolását, nem tudjuk, annyit azonban, fájdalom igenigen is tudunk, hogy az ellenkező föllépés eddig vajmi kevés sikert szült.

Továbbá nemzeti nyelvünk és nemzetiségünk nyomasztó állásának egyik okát abban keresők, hogy nyelvünk az öt illett diplomaciai állását még azon mértékben sem vitta ki Horváthonban, mint mi nálunk. Hogy nyelvünk diplomaciai állását a nemzet méltósága 's a nemzet érdeke méltán követeli, nincs ki kétségbe vonhatná; csak arról van a szó, mimódon juthatunk e tekintetben biztosabban 's gyorsabban a kitűzött célhoz. Azzal-é, ha néhány törvényt improvisálunk, melyek e hatalmas szavaknak „sic volo sic jubeo“ eredményei; azzal-é, ha egy szemfényvesztő expedienst gondolunk ki, mint a pesti hírlapé, mely három magyar jegyzőt akar Horváthonba beiktatni, hogy magyar levelezések zengjenek honi megyéink termeiben, — vagy pedig helyesebben azzal, ha kormányunkat fiui bizalommal emlékeztetjük, hogy nyelvünk könnyű 's olcsó megtanulására módokat szolgáltatson, minek teljesülését annál biztosabban remélhetjük, mennél inkább a legközelebbi eseményekben is tanúságát látjuk azon készségnek, mellyel bölcs kormányunk nemzeti nyelvünk terjesztésén, 's ezáltal nemzetiségünk erősítésén munkálkodik. — 'S ha illy előzmények mellett a törvény parancsoló szavai később is iktatandának törvénykönyvünkbe, mint ha ezeket már most egyszerűen kimondanók, mégis az általunk javasolt módon sokkal gyorsabban hatna be a törvény a nemzet életébe. — Pedig a törvény léte csak ez időtől számítható.

Nyelvünk a szlávajkuak köréből kiküszöbölésének egyik okát abban is szemléltük, hogy ők többnyire a hegyes vidékeket lakják. — E körülményt megváltoztatni, vagyis hegyeket síktérre átalakítani hatalmunkban nincs ugyan, de van az emberi észnek és munkásságnak varázsereje, melly képes öszvekapcsolni azt, mit a természet elválasztott; — könnyítsük a közlekedést, 's gyakoribb érintésbe jövend a szláv velünk, 's önérdéke megkedvelteti vele azon nyelvet, mellyet eddig elhanyagolt, de csak úgy, ha a magyar hajlam, melly a kereskedéstől eddig idegenkedett, megváltozandik; különben a könnyített közlekedés képezend németeket, de magyarokat soha.

Nemzeti nyelvünk csekély terjedésének, általában nyomasztó állásának egyik főbb oka, hogy az nem eléggé művelt; ezt már gróf Széchenyi István ismert akadémiai beszédében helyesen állítván, egyszerűen mesterileg bizonyítja, miszerint elkerülhetlenül szükséges nyelvünk kiképzése által ennek olvasztó minőségét kivíni. E tanácsot a Pesti Hírlap érdemes szerkje elkészelt bölcseségnek nevezi. 'S

annyan csakugyan igaza van, hogy e tan nem új, 's abban is, hogy benne bölcsesség rejlik; csak az a kérdés: vajjon ezen igazság behatott-é a nemzet életébe, 's mi fájdalommal azt mondjuk: nem! 's azért e tanács igenigen korszerű. — Vannak azonban urak, kik új politikai találmányokban tetszenek magoknak, már ezeket sem az „elkésés“, sem a „bölcsesség“ vádja nem nyomja. Ezek sorsát gróf Széchenyi bizonyára nem irigyleni; mi pedig, ha bukkanunk is az illy privilegiált időelőtti újdonságok között oly tárgyakra, melyek magyar köntösbe idomtalannul beillesztett külföldi vázokat foglalnak magokban, ezeknek, habár tehetők is, sem újdonságukat, sem eredetiségüket homályosítani nem fogjuk; csak azon érd. urak azt ne kívánják, hogy mit a külföld túlheve időelőtt szült, 's épen azért korán is eltemetett, mi azt nyomorú másolatban ismét honunk részéről elfogadhatónak mondjuk. — Ezt mellékesen; — egyébkint méltassuk gróf Széchenyi föntebbi tanácsát, 's nyelvünket kiképezve, a tudományok minden ágazatira fordítsuk figyelmünket, — melyek terjesztése 's tökélesbülése barátokat szerzend ott is, hova nyelvünk eddig el nem hatott.

Vége mennyi hiba orvosolható az iskolai rendszerünk célirányos fokoztatásával, ez ismételtesebb, mint sem bebizonyítást kívánna. — 'S ime az orvoszerek, melyeket véleményünk szerint használni kell, ha az elkövetett hibákat orvosolni, 's nyelvünket jelen 's mindig nyomasztó állásából kiemelni akarjuk.

Lesznek, kik azt mondandják: minek volt e tárgyul ennyi szó, hisz a mondottakat a verebek is csiripolják már; 's mi válaszoljuk: mert a csiripolásnál többet ohajtunk, t. i. a cselekvést; — a verebek pedig csak lármát szoktak ütni. Lesznek mások, kik azt mondandják: boldog isten, mikor fog mindez kivánt sikert hozni; — gyógyíts, vagy ha te ügyellen vagy, gyógyítson más, de hamar. Erre válaszunk: A századok hibáit csak hosszas évek, 's fáradsalmas, szünetnélküli, minden körülményekre figyelő munkásság orvosolhatja.

Befejezésül még néhány szót gróf Széchenyi István akadémiai beszédéről. Méltányolva elismerők mi azon üdvös eredményeket, melyeket a nemes gróf e tárgybeli fellépése szült; ezekről tehát most hallgatva csak azt jegyezzük meg, hogy nem kétkedünk, miszerint maga a nemes gróf is érzi, hogy a kérdéses beszéd által nemzeti nyelvünk, és nemzetiségünk ügye tárgyalását le nem fejezte; mi legalább az egész beszédet nem tekintjük másnak, mint csupán előszónak, melly bevezetésül szolgáljon további e tárgy értekezéseinek, melyeknek annál feszültebb vágygal nézünk elibe, mennél gyöngédebb e tárgy, 's mennél inkább fekszik a nemzet érdekében, hogy e kérdés iránt tisztába jöjjünk, mit eszközölni senki inkább nem képes, mint a tiszt. gróf, kinek szava annyi nyomadékkal bír e hazában, 's birand minden éretlen 's érdemtelen declamatiók dacára is. A.

Wildner és az adó.

III.

A vitézek, kiket Wildner említett újabb röpiratában derekasan megszabdal: Orosz (Hírnök Szerkesztője), Trefort, N. K. és Kossuth.

A tudományosb megtámadó Trefort lévén, reá fordítjuk legnagyobb figyelmünket, s valóban itt remekelt Wildner legkitűnőbbben.

Trefort: „Ha honunk czélszerű védműrendszer és önálló kereskedési politika által gyár-ipart alapíthat vala, már rég volna egy erős középosztályunk, melly igényeit a törvényhozásra nézve életbe léptette 's az adómentességet a históriára utasította volna.“

Wildner: „Ipar és kereskedés virágzására sok kell. Mindenek fölött munka, még pedig okos munka a szükséges kellék. Okos munka pedig csak ipar-és kereskedési iskolák eredménye. De maga csupán a munka sem bir keesgető kinézéssel hazánkban. Erre is szabad verseny kell 's a nyerhetés, vagyis a nyereség biztos kiszámítása. Ezen kiszámítást pedig mulhatlanul föltételezi 1) a személybátorság 2) a vagyonbátorság. Volt-é 's van-é ezekre nézve hazánkban elegendő jogszolgáltatás? Ne keressük mindig másutt 's kívül a bajt. Magyarországon több 's olcsóbb készlet és fogyasztási cikkek vannak, a közlekedési eszközök könnyebben 's kevesebb költséggel építhetők volnának; miért nem megy tehát a brünni postógyáros Magyarországra, 's miért marad inkább Brünben? Mind a mellett, hogy itt több hasonló gyárral kell versenyeznie, a készlet anyagokat Magyarhonból magas vámmal vásárolnia, munkáit drágán tartania, készítményeit eladás vegett nagy költséggel Magyarhonba vinnie, 's ekkor újra vámot fizetnie.“

„Ki fizeti tulajdonképpen a bevételi vámot is? Mindig az, kinek azon készítményre szüksége van, mert az épen oly kiadás, mint a fuvarbér, 's annak tudatik be, ki az árut megvenni kénytelen. 'S így ha a Trefort-féle védmű miatt a vámokatt még fölemeljük, kifizetend azokat? — A magyar, mert a mostani (nem-üzetési 's ez okból) jogszolgáltatási 's egyéb elenséges viszonyok miatt (melyek leginkább pénzzel vagyis adózással lesznek elháríthatók) Magyarországon ipar soha nem támadhat. Védművel tehát csak annyit tennék, mint a ki májbaj gyógyítását végett kis lábujjára rakogatná a flastromot. Javítsunk előbb itthon magunkon. Allítsunk elő erőteljes jogszolgáltatást, alkossunk ipar-és kereskedési iskolákat, állítsunk czélszerű közlekedési eszközöket, utakat, csatornákat, vaspályákat. — Még itthon sincsen kereskedésünk 's külföldről ábrándozunk.“

Trefort: „Magyarország fél milliót fizet indirecte a monarchia kereskedési és vámrészszeré által.“

Wildner: „A magas vámot mindig az fizeti, (miképp imént is mondatott) kinek a vámmal terhelt portékára szüksége van, mint az erre tett minden költségeket is. Tehát ha a magyar termékek magas vámok által terheltetve még is megvásároltatnak az ausztriai tartományok polgárai által, az azt mutatja, hogy azokra szükségök van, ezt bizonyítja az évenként növekedő üzlettel is a magyarok és amazok között. Ha a vám, a kincstárnak ebből folyó jövedelme másnann pótolható, megszűnnek, ezzel csak az ausztriai fogyasztók nyernének: mert olcsóbban vehetnek meg azokat, tehát olcsóbban gyárthatnának, olcsóbban élhetnek, 's olcsóbban adhatnak készítményeiket. Igaz, hogy a vám leszállítása vagy megszüntetése által az ausztriai földművelők, kinek hogy vesztésüket ne szenvedjen, a közterhek viselése 's egyéb viszonyok miatt, csak drága áron lehet termékeit eladni, tönkre juthatna: 's épen ezért gondoskodik a monarchia közös atyja ö róluk is, és a magas kiviteli vám mind addig fogja ez okból is nyomasztani a magyar termékeket, míg a magyar természetű egyensúlyba nem jó adózás által a monarchia többi természetűvel: de az is igaz, hogy épen a földtermékek magas kiviteli váma védszerű lehetne a magyar iparra, mert ez annyival olcsóbban szerethetné otthon a készítés végti anyagokat. Miért nem emelkedik az mégis? — Tulajdonképpen tehát itt már nem is az ipart védi Trefort, mint föntebb védé, hanem a földbirtokot, 's így összezavarja az érdekeket.“

„stb. stb.“
Itt egy vezetés statisztikai adatért tartozunk Wildner urnak köszönettel. Ő ugyan csupán a kölesönöz üzletet növekedését bizonyítja azon adattal, de nekünk más tekintetekből is igen figyelemre méltó. Becher statistikai ada-

taro, 's napnyugat felől jöven, csupa pusztaságot, sziklakat, örvényeket, kőhalmokat találhatni, hol minden gyászos színt visel, kivéven az embert, ki nyomorában is jó és derült, mert szabad. Keletfelől jöven a legkisebb vidéken át lép az utas a hegyes vidékbe, hol ezernyi csermely 's gyönyörű erdőszőlő vidítja szemét. Mindenütt éjjel nappal a legnagyobb biztossággal haladhatni, mindazáltal azon mulhatlan föltétel alatt, hogy benszülött kalauz kísérelje az utast, 's legyen bár e kalauz csupán gyöngye leány, a biztosság még nagyobb azon tisztelésnél fogva, mellyel e keleti lovagok a gyöngye nem iránt viseltetnek. Nem is ritkán történik, hogy az idegent a kísérelő rögtön valami szép hugarára bizza, hogy vezesse a kikötött helyig.

A tartomány annyira van lakosival azonosítva, hogy a vidékek csupán a rajtok lakó nemzetiségektől veszik nevezetüket, úgy hogy elköltözések után az ország, valamint a szerb menekülők oda jötte előtt volt, név nélküli pusztasággá változék. Fekszik e tartomány Albania, Bosnia, Herzegovina 's ausztriai Dalmátia közt. Nyugatra természetes határa az adriai part volna, de a bécsi congressus végzése szerint a határvonal beljebb van, úgy hogy a föld sehol sem nyílik közvetlenül a tengerre. A tartomány természetes bástyái nyugatra az öt hat ezer lábnyi magas Sellagora, kelet 's északra Ostrog láncza, nyugatra Sutorman bérz. E förmokról oszlakoznak el ezer meg ezer ugrásban a hegylánczolatok az ország belsejébe. A nép dalok regélik, miképpen isten a földön járva hegyeket hirtet, Csernagora földjére ejté el a zsákokat, hol a sziklák voltak, 's abból szerte ömlöttek 's gördültek a kövek. A

tartomány egyetlen nagyobb folyója a Csernojevit, melly Czetinjén keresztül Skadar tavába ömlik. Minden héten vásár tartatik azon helyen, hol a hajók a folyó medrének szűk volta miatt tovább nem mehetnek, mellyen számosan jelennek meg a szerbek, még ausztriai a török földről is. Egy másik folyó, a Csernitsa völgyei oly kellemes és szelid éghajlattal bírnak, hogy a régi szlávok e vidéket nap földének nevezék, 's lakóit a dél urainak. De e meleg égalj igen nagy bajt okoz a tartományban: nincsenek t. i. források, 's az asszonyok néha napjársnyai földre is kénytelenek elmenni vizért. Sok helyen csak a hóval borított ormok közelében van legelő 's míg a pásztor a havasokon tüzel, alatta néhány mérföldre fige, olaj 's granáta tenyészik a völgyekben, hol a tél egészen ismeretlen.

Csernagorában nincsenek városok sem erősségek, alig hogy faluk találkoznak, mellyek gyakran nem egyebek, mint egy testvérlettől. azaz több házi családok egyesült községétől elfoglalt telkek. Házaik többnyire köbül építve, leginkább meredek sziklák fölött igen keskeny ösvényközélen. 's majd egészen mozsarakkal körözték. A fekete hegyekben számos kecske és juhnyáj van, ökröket és főleg lovakat csak igen gyéren találhatni. Némely völgyekben bor is terem, melly ugyan nem rosz, de keserű ízű a tömlöktől, mellyekben tartani szokták. E hegylakosok leginkább növényvel 's tejjel táplálkoznak; közönségesen elterjedt a burgonya-termesztés, mellyet az utóbbi vladika hozott be. Az egész országban nincs közlekedési vonal, melly az út nevét érdemelné, 's a lakosok Napoleon aján-

latit, ki utat akart építtetni Katarotul Nikcsitjaig, határozottan visszautasíták.

A tulajdonképi Csernagora, mint már fölebb említettük, négy nahya végi is kerületre osztatik; ezek közül a Katunskahávia Lovtsenhegytől egész Nikcsitjaig terjedve magában majd felét teszi egész Csernagorának; nevezetül vette e kerület a katun szótul, mi nyári sátor jelent, mellyet az albán pásztorok szoktak felütni, midőn nyájaikkal a hajdan még laktalan vidéket látogattak. Itt jelenen kilencz néptörzök, vagy nemzetiség lakik, mellyeknek fejeik a kúczek gyakran örökös főnökök. A kilencz nemzetiség nevei ezek: Nieguesi, Tsetini, Bielits, Tjeklitj, Komani, Plecsics, Tsuzj, Ozvinitj és Zagartsán. E nemzetiségek legszegényebb földön lakván igen hajlók a rablásra, 's Törökország legrettentőbb haramiái az ő keblől száradnak. Itt találatik Czetinje erősség, melly táj térségen fekszik: a nemzeti gyűlések a rétségen tartanak, mialatt a tanács a hegyen ül szent vladikája körül. Közeli Czetinjéhez van Nieguesi, vagy Gnegost, melly falu egyedül hasonlít némileg europai városhoz, hol a tartomány legjelesb családai laknak, u. m. a Petrovitiek, kik a vladika rokoni, Bogdanoviti, Jakcsiti, Prorokoviti családok. Nieguesi, e kis Oroszországnak valódi Moszkvája, hol a kormányzó család háza tisztelettel tartatik fen, mint az első Romanovoké Moszkva partján. A Petrovitiek háza csak egy-emeletes, 's csak az által különbözik a többiek-től, hogy valamivel nagyobb. —

Tsevo, Tsuzj, iVelesostó, népdalok által dicsőített nagy falvak minden földműveléssel daczó völgyekben

szedben fejezett ki. A jelenvoltak meglepetésének a többnyire német szülek gyermekeinek csupán 's egyedül magyar nyelven adott feleletei által, kik a magyar szót olly tisztán ejték ki, hogy alig lehetett német származásukat észrevenni; az alapító család jelenvolt tagjai tökéletes megelégedésök 's köszöneteket jelentek ki mind a tanácsnok uraknak az alapítvány csupán nemzeti nyelvünk terjesztésére intézett lelkiismeretes kezeléseért, mind a helybeli buzgó tanítónak Pribányi Mihálynak fáradozásáért.

— Fekete János úr „Gyorsszámító“ című igen czélszerű munkájából szerkesztői hivatalunknál is tett le néhány példányt, azon czélból, hogy az elkendő minden tizedik példány ára a kisedevő intézeteket Magyarországon terjesztő egyesület javára essék. Mind a munka bece, mind a nemes czél tekintetéből a lapjainkban már egy is megismertetett munkát ismételve is a t. közönség figyelmébe ajánljuk.

Egyesületi 's intézeti közlések.

Budapestnek vízár ellen megvédését tárgyazó pályamunkák ügyében. — I. Mélt. gr. Andrássy György ur es. k. kamarás, főispán 's a m. tudós társaság igazg. és tiszt. tagja, 1838. apr. 7d. két jutalomkérdést tűzött ki az academia útján, mellyek elseje a du-naáradások történetét hazánkban a legrégebb időkől fogva, különös tekintettel Budapestre —; második a Budapest árvíz elleni megvédésének miképp eszközését tárgyazta. Az elsőhez 100 és 50 és 30 arany jutalom volt csatolva, a munkák viszonyos becséhez teendő osztályzás szerint; a második rendbeliek legjobbika 200 darab arannyal levén koszoruzandó: 's az ekkép koszoruzandók a jutalomtevő költségein kiadandók is. Birálókul ns. Pest és Gömör vmegyék, ns Buda és Pest városok 's az academia részéről három három hozzá értő férfi kértvén ki, az egészek kezelése pedig a m. tud. társaság titoknoki hivatalára bízván. — Ezek következtében 1840. martius 1ig mint határnapig hat pályamunka érkezett, három magyar, három német nyelven 's azok megbízott bírálók vizsgálatán átmenet, azoknak vegyes küldöttségi ülésben központosított 's az academia elébe végrehajtás végett terjesztett véleménye a következőkben tétetik közzé. — Az első, vagyis történeti kérdésre egy külön jutalomfelet sem érkezvén, csak a 4dik számú érdekelvén mellesleg annak utolsó ágát, az első rendbeli jutalmak kiadása helyt nem lehet. — A másodikra érkezett munkák egyike sem emelkedik a középszerűség fölébe; 's ámbár az imént említett 4d. számú elméleti részénél 's összeállított adatainál fogva dicséretet érdemel; mivel azonban a kérdés csak úgy tekinthetnek megoldottnak, ha a javasolt védmádok czélszerűek 's kivihetők volnának; illyenek pedig egy munkában sem találtak: az ezen második kérdéshez ragasztott jutalom sem ítéltethetett oda egyiknek is a pályázók közül. — Mivel azonban mind a hat iratban együtt, hol egyik hol másik eszme tűnik fel, vagy jobban kiemeltetik, czélirányosnak látszott, hogy a vélemények e tárgyra leendő fordítása 's irányzására, a jutalomalapítónak erre megajánlott költségein, 's a mennyire az illető pályázók beleegyezzenek, mind a hat pályárat, tiszteletdíj mellett, úgy a vizsgálók véleményei is, nyomtatásban megjelenjenek. Költ Pesten, a m. t. társaság nagygyűlés 6d. ülésében november 26d. 1842. Dr. Schedel Ferencz, titoknok. — II. Összekötésben az előbbi jelentéssel felszólítottak a tisztelt pályázók, hogy

május végeig alulirhoz intézendő leveleikben az iránt, bele egyeznek-é munkáik iv szerint 3 arany tiszteletdíj mellett kinyomatásába, vagy nem, nyilatkoznának. A jelégés levelek az illető szerzők kívánatahoz képest az acad. kisgyűlésében vagy fel fognak bontatni vagy elégettetni, 's neveik értekezéseik előtt kitétetni vagy elhallgattatni. Azon esetre, ha valamelyik pályázó nevét fel nem kíváná fedezni, szerzősége bebizonyítására szükség, hogy a kiadásbani megegyezését jelentő levelében munkáját bélyegzőleg jellemezze, 's a tiszteletdíj felvehetésére egy a munkáétól különböző jelszót tűzzön ki, mellynek bevallója a munka megjelente után alulirtnál az öt illető díjt átvetheti. Pesten martius 27. 1843. Dr. Schedel F. titoknok.

A népkönyvkiadó egyesület martius 26. báró Eötvös József elnökle alatt tartott ülésében az egyesület által 50 arannyal jutalmazott Népszerű Természet tan című pályamunkának 2ik füzeté megjelenvén, ezen füzetnek ára 2 pengő garasra határozottatott, egyszersmind az egész munkának megjelenése legfeljebb május 1jére tűzettek ki. — Az ülés folytatában választmányi tagokul választottak: Fényes Elek, Kalas Zsigmond, Kossalko János, Lángh Ignác, Lukács Móricz, és Peregrini Elek urak. — A helyettes elnök- és a jegyzőnek országgyűlésre leendő fölmenetele miatt, egyesületi igazgatóul: Kaeskovics Lajos, jegyzőül pedig Stuller Ferencz urak választottak. — Jelentés tétetik a felől, hogy a mult évi június 12kei ülésben kitézett ezen feladatra: „Készítessenek apró népszerű elbeszélések, erkölcsi, hazafiui, gazdálkodási és közgazdálkodási elvek 's érzelmeik terjesztésére“, — a kitézett határidőre 6 pályamunka érkezett következő jelmondatokkal: 1) Én azt szeretem hinni: minden jobb lelkű ember, bizonyos vágyást hordoz szívében, habár sejtellen is, magam, felebarátom, 's mindenem, a mi őt környezi, szüntelen javítani. Gróf Széchenyi István. 2) Jobb a jó egészség az arannyal. 3) E pur si muove. Csak azért is mozog. 4) Non si male nunc, et olim sic erit. Horác. 5) A népet oktatunk és vezetünk kell. 6) On parlera de sa gloire, dans le chaume bien longtemps, on ne fera d'autre histoire. Beranger. A jelégés levelkék annak rendeszerint lapecsételtetvén, megörzés végett a jegyzőnek adattak át, a munkák bírálata pedig: Erdélyi, Fényes, Kaeskovics, Stuller és Tóth urakra bízották. Ezek folytatában Gorove István ur azon nemes ajánlata, miszerint, ha ezen második pályamunkának kiadását az egyesület pénzereje meg nem bírná, ő azt maga költségén fogja létesíteni, köszönettel fogadták. — A pesti ifjuság tánczvigalmából fenmaradt 40 pengő forintnyi összeg az egyesület pénzalapjának növelésére ajánltatván, az ifjuságnak ezen hazafiui részvéteért az egyesület részéről ezennel köszönet nyilvánítottak. Minthogy a népkönyvkiadó egyesület a mult országgyűlési ifjuság által alapították, az egyesület kötelességének tartja munkálatairól 's azok eredményéről a jövő országgyűlési ifjuságot is értesíteni, 's azt az intézet iránt további buzgó részvétre felszólítani. Választmányi határozatból. Vachot Imre egyesületi jegyző.

A pest-budai hangászegyesület igazgató választmánya szerencsés a t. cz. közönséget örvendő értesíteni: hogy a magas hírű énekesnő Hasselt-Barth asszony, ünnepélyes ígéretének megfelelőleg melly

tehát a nyereség részünkről 5.958,209 ft. Ezeket véltem ismertetésül kiemelendőnek, Orosz, N. K. 's Kossuth sokkal felületesebbek voltak megítélésükben, 's inkább csak gyanúsították Wildner ellen — minek ez határozottan ellene mond — hogy sem itt különös említést érdemlenének. Egy két paprikát Orosz ur számára mégis följegyzendőnek tarték.

Orosz: „Az adó csak szükséges rossz, mellynek lehető kevesbítése az országhöleség főfeladata.“

Wildner: „Hallatlan vala még eddig, hogy a mag elültetése magában szükséges rossz, hogy jó gyárta fordított pénzösszegek szükséges rossz volnának. Orosz ur alkalmasint a lappok 's áthiopokhoz járt iskolába országhöleséget tanulni. Azok a szükséges rossz egészen elváolták magoktól, közcélra épen semmit sem fizetnek, 's így az Orosz-féle Eldoradót valósták. Sőt a madarak a levegőben, a halak 's mindenféle állatok Orosz-rendszert követnek.“

Orosz: „A nemzetek boldogsága relativ, a mi egyiknek legfőbb boldogság, az a másiknál ellenkezőt szülné.“

Wildner: „Orosz ur új philosophiai iskolát akar alapítani. A nemzeti boldogság egyes részleteiben minden változatok mellett van abban mégis valami állandó, a mi legfőbb boldogsága minden nemzetnek, u. m. szigorú erkölcs, rendihellen jogszolgáltatás, a művészet, tudomány, ipar és kereskedés magas foka.“ 'stb. 'stb.

Ajánlom e jeles röpirat olvasását minden elfogulatlan olvasónak, Grof Asia.

Fővárosi hírek.

† Pest, április 1jén. — Tegnapelőtt fényes küldöttség tisztekedett Hont megyéből ngos Luka Sándor, kir. váltó feltörv. székű bíró urnál, mint a megye ujon kinevezett főispáni helyettesénél a ns megye első alispánja t. Balogh I. úr vezérlete alatt. A fényes küldöttséget épen olly pompás mint fesztelen ebédnél vendéglé meg főispán helyettes ur ó uga a nemz. Casino igen csinos teremében.

— Martz. 28án tartaték Budán a vizivárosban a nemes puchói Marczibányi családától alapított nemzeti-tanodában a közvizsgálat, mellyre a Budakerületi iskola-felügyelő Majsch Jakab prépost 's alesperes az alapító család tagjait is meghívá. E meghívás következtében az alapító család Pesten lévő tagjai mélt. Marczibányi Lőrincz k. kamarás és k. táblai ülnök és t. Marczibányi Lajos tb. ur megjelentek; a közvizsgálaton jelen volt budai tanácsnokok választó polgárok és minden rendű számos vendég köz öröme, mellyet Koleda András budai tanácsnok 's e nemzeti tanoda igazgatója rövid de lelkes üdvözöl be-

feküsznek. Stanievitj csekély völgyvidék Sz. Mihály arkangyal várdá környékén egyetlen termékeny tája a Katalunkának, hol gyümölcs és jó bor terem. Csernagorának leggazdagabb tája Csernicsa-nahia, melly Skadar tava hosszában nyúlik el. Némelly völgyeiben nagy tökélyre fejlett a művelődés: gyönyörű kertek, szőlők, olaj-, fige-, 's gránátfa-ültetvények egymást váltogatják. Glubotin vagy is Ricska-nahia középvídeke Csernagorának; ennek egyetlen kince Tsernojevitj folyama, melly különbféle jóízű halakkal, a többek közt az úgynevezett ukliava sajátnevé hallal is bővelkedik. Ennél sokkal szárazabb földé van Liecsanska kerületének.

E tartomány szövetségei évről évre szaporodnak. Grahovo nagy terjedelmű határa 1840 óta majd egészen elszakadt Törökországtól, 's előbb utóbb nemcsak Hercegovina, hanem a skadari pasalik is egészen Csernagorához fog kapcsolatni.

I. Péter czár., 's II. Auguszt király erő-próbái.

A nagy Péter, és szövetségese a lengyel Auguszt (szász választófejedelem) köztudomás szerint mindketten rendkívüli, csaknem több mint emberi erővel bírtak. Egy este az első az utóbbinál volt estelin Radzivil hgnek a kurlandi határszélen fekvő kis várában. Az evés ideje alatt észre-vevé Auguszt, hogy egy elibe tett ezüst tányér nem tisztá: azonnal összegyűré a tányért, hogy az henger-alakúvá lön, 's félre dobta. Péter azt hívé, hogy a király csak

erejével akar előtte kérkedni; ő is gombóc-alakúvá nyomá összez tányérját, 's maga elibe tevő. Ezen felindult Auguszt 's egy nagy ezüst ibriket tenyere közt lapított szét; de Péter e mutavány által sem hagyá magán kifogni 's ő is hasonlót tön egy másik ibrikkel. A két erős hatalmasság már egészen neki tüzésült 's mármár az egész asztali készületet szét valának rombolandók, ha Péter a furcsa versenynek e szavakkal véget nem vet: „Auguszt öcsém, mi ugyan derekasan gyűrjünk 's hajtogatjuk az ezüstöt; hanem hasznosabb lesz, ha a svéd vasat próbáljuk meghajtani.“ — Más ízben, midőn a fejedelmek Thorn városában tartózkodtak, 's mulatságból egy bika-küzdésnek valának szemlélőji, Auguszt meg akará a czárnak mutatni, hogy hőserjével, hősbátorság is párosul. Szarván kapá az egyik dühös vadmarhat 's egy kardvágással leszelé a bika fejét derekáról. „Várj csak, Auguszt öcsém, én is tudok valamit szóra hozzá Péter; — hozass egy vég posztót!“ A posztótekereset előhozák, Péter a légből főteté azt, kirántá villámsebessé szabályját 's mel-előt földre esnék, olly hatalmasan vágott a posztóhoz, hogy az két darabban esett le. Auguszt király most minden erejét 's ügyességét egyesíté, hogy valami hasonlót mutathasson, 's néhány posztótekereset meg is szabdalt, de a légből kettévágni csakugyan nem bírta. (Igy van ez elődva egy még eddig nyomtatásban meg nem jelent kéziratban, melly „Nagy Péter czár nevezetességei“ címűt, visel 's mellyet 1727ben Pétervárott Nardov András, akkori stantustanácsnok, akadémiai tag és gépészet tanárja írl.)

Erdenmértatás.

A chinai hadsereg főtiszteinek lábain látható, miként állnak ok a császár kegyében. Eddig szokása volt a császárnak évenként a mandschu-tatár sereg minden főtisztét egy szép selyem eszímával megajándékozni. De a folyó évre kihirdetteték, hogy e díszes kitüntetésben a tiszteknek csak fele részesülend. Ó aranylábú felsége, a chinai császár, alkalmasint rosz néven vette, hogy könnyű lábú tisztet a róthajú barbarok t. i. angolok előtt a sarat ki nem állották: 's futásra 's ellilánásra, úgy véli, közönséges eszima is jó. Illy esetben fényes becsület-eszímakra, semmi szükség

Napraforgók.

A VEZÉR.
Lába alatt a parázs üszköl, mellyt ön maga szított,
Szökdel, ugrál, hadonáz, kapkod a hegyke vitéz.
Kinjai közt rugdos, 's folyást magasabba törekszik;
Nyughelye merre leendő? — Ott van a „szikla-csucs“-on.

HÁZI ADÓ.
„Nem kell házi adó! ne fogadjuk! szól a nemesség:
Ugy is eléggé nagy rajta az ősi adó!“ Halászy.

A KÖRTESEK.
„Mellyik párttal tart koma, Csengery? kérdi Pohoska;
„S ittás Csengery szól: „Hahaha, semmi adó!“
„És te Pohoska, hová tartasz? szól Csengery hozzá —
„En oda, hol legtöbb bor leszen és pecsenye.“
„S én — szól ifju Bodó — tartok tens Perczy urammal —
„Es az öreg Gabies: „én azzal, a mellyik erősb.“
„S a sok közt de csak egy sem volt, ki nyomozni tanulta
Volna előbb: mellyik párt vezetője az — Esz!“

szerint ő, a felállítandó nemzeti Conservatorium mult évben alapított tőkéjét, becses ígérete szerinti, 's valamennyi egészsége engedendi, évenként ajánlott előadásával töle kitelhetőleg növelni ígerte, f. évi ápril hó 2án — hacsak előre kiszámíthatlan akadályok nem gátolják, — minden bizonynyal megérkezendő, ápril 4. 5. és 7én a nemzeti színházban az említett czéla föllépni, ugyanazon hó Skán pedig megmásholhatlanul elutazni szándékozik; mivel máshova tett kötelezései ittmutatását, csak egyetlen egy nappal is továbbra terjesztési egyátaljánban nem engedik. A magoshírű művész n. e. ápril 4kén Belizar című operában, mint Antonina, 5én az e napi estvére rendezett hangversenyben, mellynek első osztályát Rossini-nek „Stabat mater“-je töltendi be; és 7kén Norma című operában, mint Norma lesz szerencsés föllépni. A széplekű művész, mint ezen egyesület tisztelbeli tagjának saját kívánságára, a magány hangzatokat az egyesület műkedvelő, tagjai, 's ugyanannak vezérlete alatti énekiskola tanítványai által töltetvén-be, a több hangzatok a magyar, és német színház tagjainak szives együtt működésére biztatók; miről részletes értesítés, a közelebbi nyilvános lapokban fog tétetni. — A páholyok- és zártkörűekhez jutás iránti megelőztetés nehézségeinek kikerülése végett, az egyesületi választmány, a nemzeti színház igazgatóságával akkép egyezkedett, hogy a páholyok- és zártkörűekre számolandók, mind a három előadásra egyszerre 's összesen, mától kedve, a nemzeti színház igazgatóság irószobájában magokat előre feljegyeztessek. — Végre, az egyesületi-választmány szükségesnek véli a t. cz. közönséget ismételve figyelmeztetni, hogy Hasselt-Barth asszony egyedül a főlebb említett czéla, 's csupán a meghatározott 3 napon lesz szerencsés, szivességből föllépni. Az igazgató választmányi rendeltetéből Ritter Sándor egyesületi titoknok.

Megyei gyűlési tudósítások.

☉ Pestből, apr. 1. A beligazgatási tárgyak fölött szerdán és csütörtökön folyt tanácskozások sorából megemlítendőnek tartom 1) bizonyos csehországi kereskedők folyamodását vagy inkább előterjesztését, mellyben fölfűződik, mikép m. é. Jánosfőveteli vásárkor itten pesti raktárunkba egy, magát harminczadi tisztviselőnek állított, férfi, több társakkal együtt bement, 's ott mindent megmozdítván, többféle árut, mint tilalmast 's becsempésztet lefoglalt, 's a kereskedők minden bizonyításai 's ellenzései daczára megvizsgálás végett országunk határain kívül küldött, hol egyébiránt az áruk szabadosaknak találtattak 's tulajdonosaiknak ismét visszaküldettek, azonban erkölcsi és finansziális sérelmek, idővesztésük és fáradságuk megtérítése nélkül; minélfogva kéri a KKt és RRket, hogy gyáripárunk 's kereskedésünk fölviragoztatása tekintetéből, hasonló visszaéléseknek 's különösen törvényeinkbe ütköző motozásoknak jövendőre meggátolása iránt követeiknek a jövő orsz. gyűlésre utasítást adni méltóztassanak, mi egyértelműleg el is határozottat. 2) Egy folyamodás ébreszte különös figyelmet, mellynek szövegében ns Veszprém megyének néhány tisztviselője hibáztatik, 's hivatalaikkal össze nem férő színben állítatnak elő, melly hibáztatásnak azonban az esetleg épen jelen volt ns Veszprém megyei főügyész magánszóval ellene mondott, 's ellenmondását jegyzőkönyvbe iktattatni kérte. 3) Az óbudai zsidók adóbeli hátramaradása huzamos vitakozásra szolgálótt alkalmat, különösen ama két kérdés iránt: vajjon külön — saját hitfelekezeti — adókezelési előjárósággal bírjanak e, vagy tőlök is a rendes uton szedessék be az adó; továbbá: megválthatják e magokat a természetbeli tartozásoktól vagyis közmunkáktól. Az egyformaság, az assimilatio, az emancipatio megközelítése szempontjából több szónok semmi kivételességnek nem akart helyet adni, 's a közmunkáktól megválthatást is nem általában hanem részenként javasla, 's csak ott és annyiban, hol és a mennyiben a keresztények is megváltják magokat. Minthogy egyébiránt gyökeres intézkedés e tárgyban úgy is csak a jövő katonai év kezdetekor történhetendik, ideiglenesen, az izraelita adószedőért az előjáróságnak felelőssé-tétele mellett a a főnálló kezelésmód meghagyatott, az ügy részletes megfontolás és intézkedési javaslat-előterjesztés végett a confrontationalis küldöttséghez utatitott. — Tegnap felolvastattat ns Csongrád megyének főispánhelyettes beiktatási ünnepélyére meghívó atyafiságos levele, mellyben annak napja f. ápril hó 10k. tüzetvén, minthogy megyénk követválasztási gyűlése is ez napon leend, a tisztelkedő küldöttség az utána következő első közgyűlésre fog megjelenni. Hun kár Antal ns Veszprém megye volt orsz. gy. követe Szt. k. M. indítványára táblabíróvá ajánlatni kértvén, főisp. helyettes ő mlga által kineveztetett 's az

esküt is azonnal letévé. — Az adóügyben munkálkodott összeillesztési széknek tudósítása folytában kitűnően, mikép a váczjárásban épen semmi hátramaradás nincs, sőt előzetes befizetések is történtek már, minthogy e dicséretes pontosság leginkább az illető községi jegyzők ügyszerető szorgalmazásának 's fáradatlan cselekvőségének tulajdonítható, a körükben buzgózkodó férfiak hivatalbeli gondos eljárása méltányoló helyesléssel fogadtatott 's a KK és RRnek ez iránt kijelentett tetszése az illető szolgabíró ur által tudtukra adatni rendeltetett. — A régiebb határozatnál fogva leírni kezdett előkorbeli országgyűlési naplók 's egyéb oklevelek leírásával megbízott egyének díjazásáról levén szó m. h. 28kai ülésben, a fizetés meghatározhatása végett a kéziratok minőségéhez is kellvén alkalmazkodni, azoknak bemutatása kivántaték, mit első főjegyző ur tegnap teljesített is; történt szó ezeknek országos költségen leendő kinyomatásáról, mire nézve ezen ügynek szövegére hozatala utasításul adaték, a megkezdettek tovább íratni 's ívenként egy ezüst forinttal díjaztatni határozattak. — Következett a mult pénteken felszabakasztott utasítási választmányi javaslat tárgyalása, vagy inkább egyszerű felolvasása, mert az igen csekély változtatással pontonként elfogadtaték. (Folyt.)

☉ Zalából, mart. 23. A febr. 13án tartott közgyűlésünkben az országos utasítások elkészítésére javaslatot adó választmány idej martius 20án első alispánunk elnöke alatt ülést megkezdé; közgyűléseinket is csak ritkán élénkítő oly számos közönség, mint melly e választmányin volt jelen, különösen a köz nemesek közül; — az értelmes rész jelesbjei naponként a választmányi tagokon kívül mint hallgatók jelennek meg. — A rendezetők elnök alispán ur sor szerint vétette föl a követ uraknak adandó utasítások tárgyait, mellyek következőleg taglaltattak. — 1) Az országgyűlés megnyitása után mindenképp arra ügyeljenek követ urak, hogy az országgyűlés ki legyen egészítve; ha az országgyűlésre meghívandó köz törvényhatóságok, testületek, vagy egyes személyek közül valamelyik meg nem hivatott volna, felírás által eszközöljék annak meghívását; ha pedig a megjeleni köteles, 's megis hívott hatóságok valamelyike követet nem küldene, követ urak azon legyenek, hogy annak küldésére az minden módon szoríttassék. — 2) Mivel Kóvár vidéke az 1836. 21. czikk ellenére már az 1840ben lefolyt országgyűlésre sem volt kir. levél által meghívva, mi miatt az ország RRi felírását is terjesztettek ő Felsőge elibe; ha Kóvár vidéke ezen országgyűlésre sem hivatnék meg, követ urak annak meghívását ismételt felirással eszközöljék. — 3) Kraszna, Középszo, Zaránd megyék 's Kóvár vidékének polgári közigazgatási, törvénykezési, adózási, 's mindennemű állapotjaikra nézve Magyarhonhoz tetleges visszakapcsolatása az 1836k 21k törv. czikk ellenére az 1840beni országgyűlésen felírás által tett sürgetésre is elmaradt, azt, hogy az írott törvény ez érdemben már tett országos felírások elvei szerint fogamatba menjen, követ ur. eszközöljék, a visszakapcsolás végrehajtására kiküldött biztosság pedig tiszt kötelességének nem teljesítéséért felelni tartozzék. — 4) Az előleges sérelmek legnagyobb része mindaddig orvosolva nem lévén, követ ur. ezeknek orvoslását minden egyéb tárgy előtt teendő felírás által szorgalmazzák. — 5) A szólás törvényes szabadságán ejtett sérelmek, mellyeket a közelebb lefolyt országgyűlésen a nemzet képviselői táblája felhívott, teljesen orvosolva nem lévén, sőt azok a mlgos fő Rdk megegyezése miatt ő Felsőge elibe fel nem terjesztetvén, követ ur. ezekre nézve a tárgyalás fonalat ott, hol az a mult országgyűlésen megszakadt, újra felfogják, 's a multa nézve is orvoslást eszközöljenek; minden esetre kijelentsék, hogy a történeteket az 1840ki országgyűlési KK és RR. üzeneteinek értelmében e megye Rendei továbbra is sérelmeseknek tartják. — 6) Mindazokra nézve, mely nyelv 's nemzetiség ügyében az 1840ki országgyűlésből ő felsőségének felterjesztvék, de még eddig kir. elfogadást nem nyertek, követ urak igyekezzenek törvényt alkotni, miszerint a kir. hitlevél — az országgyűlésre meghívó levelek, kir. előterjesztvények 's válaszok magyar nyelven adassanak ki, a törvény czikkek csupán magyar nyelven legyenek szerkesztve; szóval: a törvényhozásnak, közigazgatásnak, törvénykezésnek minden ágaiban kivétel nélkül a magyar nyelv hozassék be; tanodákban a tanítási nyelv magyar legyen, a népiskolákban pedig oly vidéken, — hol a nép még magyarul nem tud, a magyar legalább rendes tanulmányi szakká tétessék. Mind ezen kötelező rendelet azonban a társ-Horvátországra csak annyiban terjesztessék ki, mennyiben az akár törvényhozás, akár közigazgatás tekintetében a közös törvényhozás és kormányzással érintkezésbe jön; követ urak azoknak törvénybe iktatását, mik a magyar nyelvre nézve felterjesztettek, de törvénybe nem mehettek — egy szó-

val: mindent, mit a nemzetiség emelése és felvirágzása tekintetében jogszerűleg tenni lehet, kövessenek el. — 7) Az utilevelek miatt ő Felsőge kéressék meg, hogy valamint a magyar haza — az örökös német tartományok, vagy más idegen országok által saját anyai nyelvükön az utazóknak adandó uti leveleket elfogadják, úgy szinte azok is a magyar nyelven levőket elfogadják, a kormány által magyar és deák nyelven kiadott utilevelek pedig tökéletesen szüntessenek meg. — 8) Követ urak eszközöljék, hogy az országgyűlés kerületi ülésiben jegyzőkönyv legyen, mellyben feljegyeztessek, ki 's mit indítványozott, és ki pártolta? — 9) Ugy azt is: hogy országgyűlés minden évben egy két hónapig tartassék, 's az ide küldendő követek három évre választassanak meg. — 10) A válás sérelmében felterjesztett felírásokra, mellyek kir. választ nem nyertek — illyest követ urak eszközöljenek; mellyek pedig fel nem terjesztettek, azok felírásba menjenek 's azért új felírást indítványozzanak; a kir. placetumban különös sérelem lévén, ez nyilván az országgyűlésen jelentessék ki. — Zólyom megyében a tisztviselők előtt kötött, de részünkről is törvénytelennek ismert házasságból született ártatlan gyermekek törvény által törvényes és természetes gyermekeknek mondassanak; az átmenetben t. i. római katolicusoknak reform. vallásra átterésük esetében követ urak figyelemmel tartssák az 1791. 26k czikknek szavait: „ne transitus temere fiat“ a lélekisméret szabadságánál fogva elég legyen más vállásra térőnek szándokát a megyei közgyűlésből kirendelő választmány előtt fölfűzőni, 's az átmeneti ok csak a lélek meggyőzési szabadságából elég legyen az átmenetre, mellőzve az oktatásruli oklevelet t. i. a több izbeni hat próba-hetet — elég legyen, ha a kirendelt választmány előtt 15. nap mulva az áttérő kikérdeztetik, 's ekkor az átmenő rom. katolicus, miután reform. vallásra tért volna, ez tudomás végett ő cs. kir. Felsőgeének jelentessék fel. — Ezekután 3ik napon választmányi taglálás alá került a házi adó ügye, mellyet elsőbb is az egybesereglett, részint választmányi tagokhoz tartozó, részint hallgató nagy számú nemesség jelenlétében egy méltóságos aranykulcsos szónok pendített meg; noha hire volt, hogy az „Adó“ szótul borzad a szegény nemes megyeszerte, mindazáltal mondhatom, hogy Zalában azon gyakorlatot a nemesség beszőve nem hiszi miszerint, ha ő hazájaért egykét forintot áldoznék, azért az eddig őt uráló nemmeshez magát lealacsonyítaná; — 's e csüggesztő főlelem Zalában a választmánynál csak ugyan nem valósult, ha bár nálunk is mint másutt, történtek izgatások, mert azon hir, hogy a nemesség a házi költségek megadásá ellen felingereltetett, elég volt Zala atyjainak, kik közül sokakat már a nemesi felkelés óta soha meg nem szakadt bizalommal kísér a nemesség; másokat ismét, mint érdeme és dicsősége fényeit tisztelni szokott, — élénk figyelmét fölbresztetni 's csak látni kellett ezen nagy férfiakat, 's azon romai elszántságot, mellyel honunk védelmére ezen kitűnő jellemű férfiak felkeltek; — nem a fiatalság, melly tán a nap hevéből meritené küzdelmei erejét — hanem azok, kiknek homlákát érdemkorszoruk fűdik; kik sem neptől sem hatalomtól soha retegni nem tudtak; látni kellett a nagyszámu nemesség jelenlétében e nagy férfiakat, 's hallani szavaikat, hogy megérthesse a közember is, 's higye, mikép van a szabadságnak mindent felülmuló szent oldala, mit el nyomott népél hibába keresnél, 's ez a nagy férfiak szilárd nemes lelke, 's a honnak abból folyó édes szerelme. Ezek kezdének első szólni, 's a nemesség ingerültsége, melly még azzal is hitegetteté, hogy Zala megyének leg-tiszteltebb férfai az adó ellen volnának, megértve most az ellenkezőt, ingerültsége mondom bámúlásra változott, 's öröm látszott a nemességben, hogy azokkal, kikhez bizalmával elválhatlanul köttetik, most tanácsukat megértve, a haza javára velök kezelfogva ismét munkálkodhatik, 's így Zalában illy jeles nagyszámu választmányi tagok előtt a házi adó ügye meg nem bukott, sőt mi legdicséretesb, minden ellenzék nélkül dicsően keresztül ment (mert a választmányi javaslata az: hogy a belső igazgatási költségeket a nemesség birtok-aránylag fizesse 's erre követ urak törvényt alkotni igyekezzenek) a mai napig mutatkozó körülményeknél fogva jó reményt adhatok, hogy a házi adó ügyének vég kimenetele Zalában sikerrel koronáztatik. —

☉ Komáromból mart. 28án. Az országgyűlési utasítások készítésére kinevezett választmány nálunk f. hó 27én ült össze, 's munkálátat a mult országgyűlési utasítások áttekintésével kezdé meg. Ennek nyomán 1) a szólás szabadságot tárgyalá, mire nézve véleménye oda járult, hogy mivel a büntető 's javító-rendszer kidolgozásával megbízott országos választmány által, javaslatkép bemutatandó büntető törvényben, ez iránt kétség kívül határozott intézkedés foglaltatik, az ugyanott, az ország-

szerte kifejtett eddigi elvekhez képest biztosítsák; azon nem volt esetben pedig, ha e választmány jelentése törvénybe nem iktathatnék, a szőlőszabadság külön választva megállapítandó, 's míg ez megtörténik, addig is tetteleg gyakorlandó lesz. 2) A rendszeres munkálatokat megyénk kiszemelve tanácskozás alá veendőnek már a mult országgyűlési utasításokban követeinek meghagyván, chezképezt ezáltal előlegesen az országos biztosságok által kidolgoztatni rendelt büntetőtörvényt 's katonai élelmezést, továbbá pedig a kereskedési viszonyokat 's népnevelést véli a választmány fölvetetni, és pedig a kereskedési viszonyokkal a vámok 's közlekedési kérdéseket kapcsolatban lenni hiszi; a nevelést illetőleg pedig, miután ez iránt már az 1836 országgyűlésből ő felségéhez felírás tételén akkor az ország Rendjeinek beavatkozási joguk megtagadott, 's 1840ki hasonló felírásukra semmi válasz nem érkezvén, az óta a nemzet befolyása nélkül némely helyeken tanítókat-képző intézetek állítottak, ez sérelmül jegyeztetett föl. — 3) A nemzeti nyelvet illetőleg a magyar koronához tartozó minden egyházi, polgári 's katonai eljárásokat, az igazgatás minden ágaiban magyarul kíván a választmány megtevetni, minden hivatalnál magyarfelírású pecsétet, szinte magyar pénzeket ohajt, a társországok által pedig, mennyire az anyaországgal kapcsolatban vannak, a magyar nyelv használatát méltányosnak tartja. 4) A vallás dolgában: az 1840d. országgyűlésből fölterjesztett törvényjavaslat megerősítésének sürgetését meghagyja a választmány, ehhez azonban még az unitaria vallás törvényesítését is esatolandónak 's ezek szerint a közbejött surlódásokat kiegyenlítendőnek tekinti; ezenfelül törvény által kívánja kimondatni: hogy minden nem a régi szokás szerint kötött vegyes házasságból született gyermekek törvényeseknek tekintendők; valamint szinte nemzeti jogok közé sorozza a pápai brevének — mint hajdan az egyházi zsinatok végzésével is történt — megvizsgálhatóságát. — 5) A sérelmeknek és azok közt a papiospénz és só árából eredteknél orvoslását kívánja. — 6) A Ludoviceában magyar nyelven oktatást, 's e végett országosan kidolgozandó nevelési rendszer megállapítását sürgeti. — 7) Az adónak, érvén a hadi adót kibérbítését kívánja, 's e részben követeinket oda utasítandóknak véli, hogy évenként tartandó országgyűlést indítványozzanak, mellyből szinte évről évre történessék az adónak megajánlása és az ország ügyeinek elintézése; követválasztás azonban három évenként történjék, fenmaradván a küldöknél követeik eljárásátszem-melarthatási joguk. — 8) Országgyűlési újság szerkesztését meg engedtetni és szabad sajtót elrendeltetni; valamint 9) a képviselői-tábla kerületi üléséről naplót vezetletni ohajt. — 10) Magyarországnak az ausztriai tartományokkal össze nem függése tekintetéből a magyar koronához tartozó hivataloknál 's katonaságnál a 3dik pontban megirt magyar nyelven kívül magyar egyéneket, czimereket, zászlókat, szinte a magyar tengerparti hajókon magyar lobogókat kíván használtatni, egyszersmind kikerülendőnek tartja azt, hogy egy személyben, magyar és ausztriai két különböző hivatalnok bármely szín alatt képviseltessek. — 11) Sérelmeknek tekinti a választmány, hogy midőn némely perek a főmgy magyar kancellariától visszaküldetnek, azokat ő felsége nevében a status-kancellaria ismét felküldeteni rendeli és vizsgálat alá veszi. — 12) A kir. Curian megtorlott perek elitélése iránt czélszerűnek véli a választmány, miszerint a büntető, feynyitó 's elváltó perek a kir. táblának, különösen e végre rendelt része által vizsgáltassanak meg, ezen kívül pedig a Curia minden ítélet alá bocsátott pereket az országgyűlés alatt is vegyen tárgyalás alá. — 13) Azon országos főhivatalok iránt, mellyek választásához a nemzetnek joga van, a választmány véleménye oda járul, hogy az e részben történendő kijelölések mind a fő mind a képviselői táblákon külön tárgyalassanak és mielőtt a választás megtörténik, követ urak a kijelöltek névsorát küldöikkel utasítást várva mindig közöljék. Követ választásra nálunk aprilis 8dik napja van kitűzve. (Folytatása köv.)

Baranyából. Pécs martz. 22. Ez évi első közgyűlésünk első alispáni elnöklet alatt f. hó 13kán kezdődvén má napig tartott. Az előfordult némely nevezetes tárgyak imezek. Mindenek előtt a köztisztletben álló első alispán ifj. Majlath György ur a már együtt volt számos KK. és RR. közt megjelentével szívből eredő harsány „éljen“ kiáltásokkal üdvözöltetett, 's elnöki székét elfoglalván szomorodott kebelrel adta elő: mikép utóbbi közgyűlésünk óta megyénk egy szépreményű tagját veszté el Horváth József hegyháti kerület volt főszbirájának f. e. februar végén történt kora elhunytával; a Rendei fájdalmutatást jegyzőkönyvileg is kinyilatkoztatni határozzák. Ezután elnök alispán ur előadá a megyei börtönben létező rabszemélyekről tudósítását 's mondá

hogy előbbi években rabjaink száma 120at is meghaladott, mult évben azonban nem vala több 82nél, kik közül 66 ítéletet nyervén, csak 16 maradt némely le nem győzhetett akadályok miatt végítélet nélkül; a feljebbvitt polgári perek száma 99 volt, mellyek közül 3 urbéri, 2 szóbeli, néhány pedig mezőrendőrségi vala; megvizsgáltott 89; vizsgálat nélkül csak 10 maradt. — Megyénk pénztárai véletlenül megvizsgáltatván, azok adószedőink dícséretére a legnagyobb rendben találtattak. — Egészségi állapotra nézve megyénk egész évben jó karban volt; a vad-himlőnek némely helyeken volt ugyan néhány áldozata, de az e részben tett czélszerű rendeleteknél fogva tovább terjedése megakadályoztatott. Közbátorságunk az előbbinél nem sokkal áll jobb lában, mert jóllehet a gonosztetteivel elhiresült Száviós Milosnak egyik főczinkos társa Egyed János időközben elfogatott 's a rögtönítelő bíróság által elítéltetett, a fő azonban, vagy is Száviós-Milos, még elfogva nem lévén, megyénk lakosait folytonosan rettegte; e napokban is Pécsváradján tetemes rablás követtetvén el, nyomos gyanuk mutatkoznak arra, hogy Milos e rablásnál is jelen volt. — Megyénk adóbeli tartozása 106,000 p. fra rúg, minélfogva főszbiró uraknak meghagyott az adó-lefizetés kellő szorgalmazása. — Ezen elnöki előadás után felolvastott 's hitelesített a f. jan 14kén tartott kisgyűlés jegyzőkönyve; ezután pedig a fmgv udv. kanczellaria k. parancsai, mellyek azonban csupán magán-érdekbéliek voltak. Olvastattott ezek után 1) a nm. Htanács két rendbeli k. intézménye, mellyekben Reiff és Pfeiffer nevű izraeliták olly tartalmu folyamodásai tételtek által, hogy ők Siklós mezővárosban letelepedni ohajtván, a lakhatási jog az illető uradalom által nekik megtagadott légyen, minek következtében felvetetett az említett nradalomnak a hozzá tett folyamodásra vezetett hátíratra; ebből tapasztaltván a RRk, hogy a kért lakhatási jog csak azon szerződésnél fogva, melly a kérdéses uradalom és Siklós mezőváros közt fennáll, tagadatott légyen meg, ennélfogva miután az 1840. 29. tez. 6ik §a világos tartalma szerint, midőn ezen törvényvel ellenkező törvény, szokás, rendelet vagy határozat eltöröltetnék és megsemmisítetnék, az érdeklött szerződésnek is azon része, melly szerint az izraelitáknak Siklósban lakhatása tilalmaztatott, megsemmisülvén, az említett uradalom oda utasított, hogy a két folyamodóknak a kért lakhatási jogot adja meg. 2) Ismét a nmgy Htanácsnak más két k. intézményével Nagynyárad és Mais helységeknek urbéri minéműségű folyamodásai tételtek által tárgyalás 's felette teendő jelentés végett, mellyek több pontból állván felettük pontonként kellőleg határozottatott. 3) Mohácsról Pécsre a f. évben hordandó kir. só mennyiségét magabafoglaló jegyzék a Htanács kir. intézménye mellett azzal közöltetvén, hogy azon mennyiség e megyebeli helységek felosztassék 's meghordassék, mire nézve miután megyénknek már olly tartalmu határozata van, hogy illy erőtetett sóhordás el nem ismertetvén, az szabad-ajánlkozók által legyen hordandó, annál fogva e határozatuknál a RRk. tovább is megmaradtak. 4) Nógrádmegyének a beligazításról néhai alispánja Sréter Ján. irt munkát közlő által kellemes tudomásul vétetett, egyszersmind megyénk beligazítási rendszerének összeírása végett Perczel István főbiró megbízatván, ő azt elvállalni szives volt. 5) Szinte Nógrádnak az orosz hatalom terjedése tárgyában ő felségéhez tett felírását közlő levele tudomásul vétetett, diplomaticai kérdés lévén, annak a kormány előtt egy törvényhatóság általi megemlítését a RR. elégnék tartják. 6) Tolnának a keresztények oroszországbani üldöztetését tárgyzó levelének 's felírásának első része közmegegyezéssel pártoltatott 's felírás tételni határozottatott; második részére nézve még is ugymint az érintett részek visszacsatolására nézve, tudomásul vétetett. 7) Gömör megyének a ns felkelő sereg; 8) Veszprémnek két körlevele; egyik a nemzeti színház ügyében; 9) Pozsony városnak az országgyűl. szállások; 10) Fejérvár és Debreczen városoknak a városi követek választása; 11) Szepesi 16 városoké; 12) Tornának a censura; 's 13) Kraszna megyének a részek visszacsatolása tárgyában menesztelt körlevelei az országgyűlési utasítások javaslata kimunkálására nevezett választmányának kiadattak. 14) Biharmegyének a törvényes bíróságok ítélete ellen tett felszólalása megyénknek törvénytisztelő RR. Reinél vizshangra nem talált. 15) Nyitrának az orosz hatalom terjedése tárgyában irt levele tudomásul vétetett. 16) Szinte Nyitrának az előfogatok eltörlesztése és gyorskoosik felállítására fargyában írott megkeresése tudomásul vétetett, 's visszairatni rendeltetett, hogy Baranyamegyében az előfogatok meg nem szüntettek, mert bárkinek is, kik t. i. alispáni vagy tartománybiztosi kijelölés mellett utaznak, kiszolgáltattak. 17) Hevesnek szinte az előfogatok iránti levele tudomásul vé-

tetett. 18) Varasd megyének körlevele, mellyben tudatja, hogy az ugynevezett ilir mozgalmakban nem részes, kedves tudomásul vétetett. 19) Görög n. e. lelkeseknek a Htanács utján közlött abeli folyamodására nézve, hogy fizetéseiket ezüstben huzhassák, illető járásbeli főbiró urak által az adózók meghallgattatni 's nyilatkozásuk a jövő gyűlésre felhozatni rendeltetett. 20) A nagyméltóságú Helytartó tanácsnak a nyelv dolgában menesztelt körlevele tudomásul vétetett. 21) A pesti első bíróságú k. váltó törvényszék hivatalos megkeresése folytatban nem kis vitára nyújtott alkalmat annak eldöntése: legyen é joga a megyének egy kir. város hatósága alatt lakozó nyugalmazott es. kir. kapitány ellen hatalomkari kirendelni?; előadatott ugyan, hogy V. T. II. R. 143. §-a világosan rendeli, miképen „ha valaki a váltó-törvényszék vagy határozatainak végrehajtását erőszakosan gátolná, az ellen a váltó-törvényszék felszólítására az illető polgári hatóság a szükséges hatalomkari azonnal kirendelni köteles,“ így tehát a törvénynek ime „ha valaki“ bárkire is alkalmazható lévén, a kért hatalomkari a ns megye jelen esetben a nyugalmazott es. kir. kapitány ellen megrendelni köteles; más részről pedig mondatott, hogy a „valaki“ alatt mást nem értethetvén, mint csak ki a perben állott, (mert notabene a kapitány ur perben nem állott, nála a végrehajtás alá veendő javak csak depositumban valának), ki pedig abban nem állott, az ellen hatalomkari rendelni nem lehet; de továbbá, legyen bár, hogy a hatalomkari jelen esetben a perben sem állott kapitány ur ellen kirendelendő, szinte az idézett törvény világos szavai rendelik, hogy azt az illető polgári hatóság köteles teljesíteni; ekkor is tehát azon kérdés támad, vajjon ezen köteleesség a ns megyét e, vagy pedig sz. kir. Pécs városa tanácsát, hol t. i. a többször érintett kapitány ur lakását tartja, érdekelné-e? A határozat szüleménye azonban a kívánt hatalomkarnak megrendelése lön. 22) A rögtönítelő bíróság elnöke bemutatá Egyed János elfogatott czinkosnak, általa f. e. januar 9én történt elitéléséről vezetett jegyzőkönyvet, melly a nm. Htanácsnak rendszabályok értelmében felterjeszteteni rendeltetett. 23) Mult gyűlés alkalmával Zsoldos Ignác urnak a „mezei rendőrségről irt 's Veszprém megye által hozzánk küldött könyvecskéje vélemény végett megyénk főjegyzőjének kiadatva lévén, miután tisztelt főjegyző ur ez iránt beadott hivatalos jelentésében említett munka czélszerűségét érintve elfogadtatását ajánlotta, elnök alispán ur megbízott, hogy e munkát helységink iskolái számára kellő számmal 's helyen megszerezze. 24) Felolvastott egy törvényes bizonyoságnak abeli hivatalos jelentése: hogy Siklós mezővárosának előljárói előttük személyesen megjelenvén említett mváros minden ügyeire nézve általánosán, különösen pedig Hainer Ignác urat ügyvédjöknek vallották legyen, ennek felolvasásával azon kérdés gördítettet elő: vajjon van-e a jobbagyközségek előljáróinak azon joguk, hogy ők az egész község nevében 's terhére ügyvédet vallhassanak, vagy talán illy nemű vallásokhoz a községben lakók öszvegenek, vagy legalább nagyobb részének megegyezése kívánatik? melly kérdés, miután járásbeli főbiró ur és illető uradalmi ügyvéd ur azt, hogy Siklós mvárosban régi gyakorlatnál fogva mindennemű, bár terhes, szerződés is a község nevében egyedül csak az előljárók által szoktak teljesitetni, 's így jelen esetben az ügyvédi-vallást is jogosan teheték, jelentették volna ezen körülménynek jegyzőkönyvbeni megemlítése mellett tárgyalása elhalasztatott. 25) Pesti kereskedő testület a Pest-ről Fiumébe vezetendő vasutaknak Pécsen keresztül leendő vitélet indítványozván, a tervnek kimunkálására választmányt kineveztetni kért, melly ezen vidék érdekét előmozdítandó kérelem korszzerűnek találtatván, megyénk Rendjei által, első alispán ur elnökelet alatt számos tagbul álló választmány, mellyhez Pécs városa tanácsa, ugy a folyamodó kereskedői testület részéről is néhányan nevezettek — kiküldetett, a tárgy feletti jelentése elvárátván. 26) Jövő évnegyedes közgyűlésünk junius 6án, törvényeszkünk pedig junius 19én veendi kezdetét. 27) A marha hus fontja 11 kron meghagyott.

Sz. kir. városok köréből.

Győr, martz. 20d. Közlöm sz. kir. Győr városának az országgyűlési tárgyakkal foglalkodott küldöttsége által a városi tanácsnak beadott javaslatát, azon megjegyzéssel, hogy a városi körlevél elkészítésének történetéhez tartozó azon körülmény is, miszerint a küldöttség tagjai kívált némely fiatalabbjai közt igen heves viták keletkeztek; az egyik fél a kor és nemzet kívánata szerint a város ügyeinek rendezését akarván, a másik pedig a régi zavarban és homályban tovább is kényelmesen maradni ohajtván, és leginkább azon móddal élvén a cél elérésére, hogy a mostani választottakat figyelmezte-

ték jogaiknak csorbulására, ha a választásokban több polgártársaik veendnek részt. Ezek azért szólottak-e így, mert belső meggyőződésük, hogy a mostani állapot legjobb, vagy pedig azért, hogy ez által a mostani választóknak nyerjék meg kegyét és szavait, p. o. az országgyűlési követ választásakor? Az első alig, de az utóbbi igen hihető, mert ez urak eszes és belátó urak, de okosak, vagy mint mondják, nagy politikusok is. Azonban győzött a jobb, és reméljük jövőre is győzni fog, 's így a sz. k. városok megtehetik azt, mire népességöknél, iparuknál, és értelmiségöknél fogva rendeltetvék. A javaslat tartalma ez: „Az 1843ik évi január 13ik napján 147 szám alatt költ tanácsi végzés folytában a Hazát közösen érdeklő országgyűlési tárgyak megvitatására, különösen pedig a várost közvetlenül illető ügyek iránti utasítások tervezetének kimunkálására megbízott küldöttségnek folyó évi január 19, 25, és február 1ső napjaiban tartott üléseinek eredménye.

Felolvastattak mindenek előtt ns. szabad kir. Soprony városának az 1842 évi márt. 31ről, 1013dik, — Szabadkának azon évi május 13ról 1522ik; — Késmárknak azon évi auguszt 23ról 1763ik; — és Eperjesnek ugyanazon évi szeptember 23ról 3231ik — és végre Székes-Fehérvárnak ugyanazon évi december 13ról 3595ik számok alatt költ, és minden törvényhatóságokhoz elküldött körlevelei: mellyek szerint t. i. a sz. kir. városok országgyűlési követeinek a szavazati jog kérdésében jelenlegi visszásság állása, és követeik képtelen helyzete iránt szót emelvén, ezen a kir. városokra nézve már életkérdéssé vált tárgyakban, mivel úgy mint van, tovább nem maradhat, orvoslást ohajtanak. — Fontolóra vette tehát itt nyomon a küldöttség, részint ezen körlevelekben bőven körülírt nézeteket, részint pedig szomorú öntapasztalását; miután meg van győződve, sőt minden józan értelműt arról meggyőződve is lenni hisz, hogy az egész művelt világon az ország erejét főleg csak a nemkiváltságosított közép-osztály teszi, — hogy Magyar országgyűlésen az ipar és ingó érték képviselve nincs, — hogy a magyar alkotmány, mióta a sz. kir. városoknak az 1608ik koronázás utáni 1ső t. cz. 2ik §a által tulajdonított közállományi jogok megcsontattak, — már oly alkotmány, melly éppen azokat, kik a közterhet viselik, — azokat, kik a status fenállhatását feltételezik, — 's ezek között őket is azon jogok gyakorlásából, mellyek ezeket előadhatóságuk lehetővé teszik, végkép kizárja. — Fontolóra vette tovább, hogy ámbátor ennek ellenére a városok törvényszerűleg biztosított képviselői méltányos állása, és szavazati jogokért, minden férfias kitartása mellett siker nélkül vittak, noha az is elötlők világosan felderült, hogy mind azon módok, mellyek az országos 4ik rend törvényes szavazatának gyakorolhatása végett az utóbbi országgyűléseken megkísértettek, az ország Rendjeinek azon megismerése után is, (hogy az igazság és méltányosság egyiránt kívánják, az idő körülményeiben hathatósan intenek, miszerint a kir. városoknak országgyűlési állása azon kifejlődéshez képest, mellyet az ingó vagyon, és ezzel járó politikai súly nyert, arányoztassék) eredmény nélkül maradtak: még is nem a tespedő csüggedésnek, hanem inkább a felhozott sz. kir. városok körleveleikben kimondott törvényes nézeteknek helyt adván, elveikben osztozik, azon tökéletes meggyőződéssel, hogy a segedelem nem pusztá jogszersőség eszméjéhez való ragaszkodásban, hanem más ösvényen, azaz a nemzet és kor kívánatához simulva leginkább az akadályok elhárításában légyen feltehető. —

Ezen meggyőződésből tehát kiindulva, mindenek előtt szükségesnek véli a küldöttség, legkegyelmesebb fejedelmünket jobbágyi alázatossággal 's alattvalói bizalommal megkérni: 1) Hogy miután az 1608ik évi koronázás utáni 1ső t. cz. 2ik §a által a sz. kir. városok az ország Rendjehez tartozóknak lenni nyilván kimondattak, 's ezeknek azon törvény 10dik §a szerint az országgyűlésen lévő ülés és szavazat megadatott: következőleg az országnak 4ik Rendét, és így egy valószínű státust tesznek; az pedig valóban visszásság állásnak tekintendő volna, hogy egy ország statusa, melly a többi ország statusival hason joggal 's tekintettel felruházva van, nem úgy mint azok egyenesen és közvetlen minden tekintetben egy fő kormányának rendeleti alá helyeztetve legyenek; következőleg hogy legkegyelmesebb fejedelmünk a városokat ezen mostani függő királyi kincstári állásból kiemelvén, adandó legfőbb kegyes rendelése által a n. m. m. k. Helytartó tanács törvényes kormánya alá visszahelyeztetni, és így kormányoztatásukra nézve is a többi ország-statusaival együtt egy karba tenni méltóztassék. 2) Hogy tekintetbe vévén a legműveltebb európai nemzetek által üdvösen felállított képviselői rendszert, mellyet hazánkban is több ns. megyék, mint legezélszerűbb, és a nemzetet leginkább boldogító állást böles be-

látással elismernek, és eszközésbe hozhatni ohajtanak, — ezt legkegyelmesebb fejedelmünk városunkra nézve oly módon bővítve és kiterjesztve felállítani kegyesen megengedni méltóztassék, hogy a jelenleg 60 személyben fenálló ebéli rendszert, mint ez már felsőbb megtartatván, még más, a kebelbeli polgárság által szabadon választandó 60 egyénekkel neveltsék, 's jövődöre ezen a tiszt- és köve-választásokra és utasítás-adásokra egyenesen befolyó egész testület, mint egyenesen a nép képviselői, mind az egész polgárság által választassék, és egészítsessék ki; hogy így a valódi bizalom központosítottán, 's minden egyes polgárnak személyes illetőségei képviseltetvén, jogaihoz képest méltányos befolyást gyakorolva, ebben nyugodalmát 's megelégedését lelje; más részt pedig a szomorú példák által bizonyított nyers tömegnek véstetjes befolyása, a haszontalan időtöltés, és erkölcsösségnek megvesztegetése elhárítatván, a városokban oly annyira szükséges rend és békés állás fentartathassék. 3) Hogy az előhaldásnak és korkiváratnak méltánylását tekintve, a köz-tárgyakbani eljárásra nézve már különben is szükségesé vált nyilvánosságot, mellyet az alkotmány fő tényezőjének, úgy az erény, közélet és közbizalom tanodájának őszintén elismerni kell, legkegyelm. fejedelmünk nálunk is, mint ez a ns. megyei törvényhatóságoknál és eleinktől dicső haladással szakadatlanul gyakoroltatott, megengedni méltóztassék, és 4) tekintvén azt, hogy a nemzetiségnek minden rend általi kifejlődésében lehet csak azon köteleket biztosan fellelni, melly a honfiakat egymással szorosab kapcsolatba hozni leginkább képes, bizonyos lévén egyébiránt is, hogy honi nyelvünket, és nemzetiségünket pártolni fő kötelességünk, mivel leginkább ez által derülend fel szebb jövődönk, azért ezen nézetből kiindulva, valamint a nemzetiség előmozdításában már jóval mások előtt kitelhető igyekezettel serénykedtünk, kebelünkben minden köz tárgyalatásokat magyarul, és jegyzőkönyveinket ezen honszülte édes anyai nyelven vittük és visszük, egy a nemzetiségnek e részben tett gyarapítására az ország egyéb városait is előlépni örömmel látjuk; még azt is legkegyelmesebb fejedelmünkkel kérni jónak véljük, hogy a magyar nyelv honunk minden oktató-intézetében is általános tanulmányi nyelvvelé alakítsassék. 5) Hogy a városok országgyűlési törvényes helyzetése, a status tekinteti állásához képest elhanyagolt tespedésekből, és a többi status díszének is homályhozó állásából illő fényre kiemeltessék; legkegyelmesebb fejedelmünket mulhatlanul megkérni véli a küldöttség, hogy az országgyűlési elrendezést kegyes kir. előadásba foglalva az országgy. első feladásul tenni méltóztassék. 'S végre még oda terjed a küldöttség véleménye, hogy mindezekről a velünk egy karban álló sz. kir. városok értesítettvén, köz czélra terjedő lépéseiket ők is megtenni, 's ha mik ezekből általok méltányoltatni jónak talátnak, pártolni ne sajnálják: egyébiránt a nemes vármegyéknek tek. KK. és RRdeit az iránt megkeresni illendőnek és törvényesnek látja ezen küldöttség, hogy a sz. kir. városokat az itt felfogott elvek mellett szives pártfogásukba venni, és országgyűlésileg is törvény szerinti állásuknak kivívásában segédkezeket nyújtani méltóztassanak.

Ezek azok, miket a mérséklet határai közt maradván a választmány véleménye szerint általános kifejlődésünkre, és törvényszerinti állásunknak kivívására szükségesnek talált.

Hírlapi kalászkok.

Pesti Hírlap. (234 sz.) „Polgárcategóriák“ cím alatt az előbbi számban fölállított négyrendbeli elv alkalmazása kísértetik meg, mellyek t. i. a polgárjogi qualificatiók meghatározásában criterionul szolgálhatnának. — Nem bocsátkozhatunk e rovatban az elszámolt (L. előbbi számu hírl. kal. P. H. alatti pontjait) qualificatiók elégséges vagy elégtelen voltának részletes fejtegetésébe; van egyébiránt egy fő — 's hitünk szerint legfőbb — qualificatio, mellyet mi criterion gyanánt sem itt sem a pestmegyei e tárgyról szóló utasításban nemcsak fölállítva, de még csak érintve sem találunk, holott, nézetünk szerint e fő qualificatio nélkül minden más csak alárendelt és bizonytalan; e fő qualificatiót mi — „polgár erény“ szóban fejezzük ki, 's értünk alatta oly képzettség et, melly szerint a közigazgatásra egyenes vagy közvetelőges befolyást gyakorolni akaró polgárok joggyakorlata értelmiség 's becsületesség által föltételezessék; hitszavaink levén halhatlan Berzsenyink által politikai velősséggel zengett im e szavai: „Erköles az ország támasza, talpköve; melly ha megdől, Roma 's erős Babylon leomlik.“

Jelenkor. (25.) Széchenyi István gróf kezd meg egy terjedelmes cikket ama botrányra vonatkozólag, melly minap a német színházban Vieux temps hegedüremekelő föllépése alkalmával történt, 's állítja, mikép ez nem valami policziai kihágás színében jelenik meg, de „egyenesen rivalitást árul el a német színház ellen“; 's állítja, hogy illyféle demonstratiók nemcsak a színház ügyének, de vérünk 's a nemzet becsületének is elannyira ártalmasok, hogy a közönségnek még azon legméltányosb része is, melly részint vére iránti rokonszenyből (?) részint engesztelő hajlamból (?) nem szokott engesztelhetlen bírálója lenni az efféle kicsapongásoknak, szinte véret megtagadni hajlandó (!) Mi az itt felhozott mindkét szempontra nézve kimondtuk elfogulatlan nézetünket e lapok 18 és 20 számaiban, 's véleményünkben akkor — egy hírlapot kivéve — minden más organummal rokouértelműleg találkozánk. Nézetünk a ns gróffal ellenkezett annyiban, hogy sem színházi rivalitásból, sem határozottan 's kizárólag magyaroktól eredetnek nem ismerhetjük, 's ennélfogva csak szánokunk kelle azok ingerlekeny föllobbanásán, kik illyenmü botrány miatt véruk megtagadásául csak gondolni — annyival inkább nyilatkozni — tudhattak. E nyilatkozatunk pedig koránsem tulheveskedés, vagy botrányok iránti rokonszeny eredménye volt; e gyanú hozzánk soha nem férhetett, mert az ellenkezőnek akármennyi adatait vagyunk képesek fölmutatni lapjaink hasábjai, mellyekben a polgári társaság bármilly nemü élvezeteinek vagy bátorságának megháboríttatása miatt akárhányszor emeltünk ostorozó vagy figyelmeztető szót, 's javaslanuk illedéköri társulatok alakítását 'stb.; hanem eredetl azon erkölcsileg és törvényszerűleg kifogástalan jogelvből: a ki oka az oknak, oka egyszersmind az okozottnak! 'S ha ennyire akarnók visszavezetni 's kimutatni a dolgok fejleményét, könnyen bebizonyítható volna, mikép a vér-tagadás joga nem ellenünk szól, 's hogy a vértagadás analogicus büntetése mi fejunkre egyáltalán nem eshetnék. — Ne szenvedjük meg közöttünk büntetlenül a rendbontókat, a garázdákat, féktelenkedőket, 's nem lesznek botrányok. — A cikkek még nincs bevégezve, 's mi vágygyl várjuk az igenigen magas szempontbl felfogott kaland következtében a ns gróffal hasonló botrányok megelőzésére szükséges rendszabályok javaslatát.

Nemzeti Újság. (25.) „Korunk ügyei“ rovatában e fölirattal „A nemesség adója“ a cikkek előzményeiből helyesen következtetik, hogy adókevesbités vagy adómentesség nevetlen embereket boldogokká nem tesz, 's hogy azon szer, melly jobbágyaink (s általában édes mindnyájunk — az egész nemzet) sorsán többet 's hathatósabban segitend, mint egy két forint lerovása az adóbul, — a népnevelés. Javasolja tehát Kümmer J. H., a cikkek írója, hogy a háziadó elvállalása helyett állítson a nemesség egy országos pénztárt, mellybe a népnevelésre, ipar és kereskedés előmozdítására, folyamok szabályozására 'stb. megkivántató költségek tiz évre megajánltassanak, melly pénztár kiadásait ő Felsőge az ország Rendjeivel együtt határozza meg. — Javaslatnak jó, csak bár vizshangra is találjon azon alapeszme, hogy teendőink legfőbbike a népnevelés, mellynek czélszerű fogantatba vételét semmi áron, még a „szűz váll“-osság fölaldozásával sem lehet drágállanunk. — Egy másik cikkekben a szlávok panasza soroltatnak elő, miket méltánylani tudunk oly időben, midőn ezek összegyűjtése 's megvizsgálása végett az evangélius superintendenciák részéről választmány is van kiküldve, melly már előleges munkálatát megkezdette; szükségesnek tartanók azonban, hogy az előterjesztők saját nevével lépjenek föl, vagy ezt legalább az illető szerkesztősséggel hitelesen tudassák, mi ha ezen „egy szláv“ aláírással költ cikkeknek megtörtént e vagy sem — úgy hisszük a közönségnek is érdekeben volna tudni, hogy a szerint arányozhassa az elibő terjesztett adatok valószínűségét.

Hírök. (25.) Melléklapjában, külföldön megjelent 's honi viszonyainkat tárgyzó két munkácskának tartalma 's iránya ismertetik meg, azon nézeteknek helyes fölvilágosításával vagy megczáfolásával, mellyek azokban homályosan vagy helytelenül közöletnek, mi az illy külföldön üstökösöködő böleseknél igen is gyakori eset.

Erdélyi Híradó. (24.) „Városaink körül“ föliratu cikkekben az erdélyi városok belsejkerete iránti rendezkedés ügye hozatik szőnyegre, nagy általánosságban, tájéktatul szolgálható bármilly alapelvek nélkül; minek legfőbb is jobbra balra kapkodás lehet következménye, ha csak ez ügyben a teendők fokozatosságát utóbbi cikkek ki nem jeletik. Ez pedig annyival szükségesebb, miután az eszme megpenditetett, mert úgy az elmék véleménykeresztelő forrongása meggátoltatik. A közügyre hatás egyik fő taktikája, tudni, milly eszméket kell vagy lehet

egy gombolyagban a nyilvánosság térére vetni, hogy magának kiki úgy és annyit gombolyítson, mikép és a mennyit akar, és millyeket kell fonalankint, szálonként oda-nyujtani, hogy belülök gombolyagot alakíthasson a gondolkozó.

Mult és Jelen. (24.) Az országgyűlési hiteles tudósításoknak végét igéri.

Magyar Gazda. (26.) Időszzerűleg közöltetik benne egy tanulságos cikk a szőlőmivelési legfontosabb munkálaturól, a metszésről, mely által a szőlő javítható vagy rontható sőt el is pusztítható, 's termékenysége is előmozdítható vagy csökkenthető. — Bevégezve az előbbi számban megkezdett cikket: „Réti és legelői fű- és takarmánynemek, 's azok hasznos keverése.“

Válasz alaptalan vádra.

Emlékezni fognak még tisztelt olvasóink azon, magában nem egészen érdektelen cikkre, mely lapunk f. évi 11d. számú Tárcajában illy cím alatt: „Előfutója egy párvialadnak, mely véres nem leendő kezdetett meg; az utána következő 12. 13. 14. 15d. számban pedig „Homoeopathia 's hippocratesi gyógytan; 's kihívás egy párvialadra az emberiség érdekében“ czimvel kissé hosszadalmasan 's talán több indulathéval is, mintsem szerettük volna, folytatott. — Mi reménylünk — 's reményünkben meg sem is csalatkozánk — hogy a homoeopathia urak gyógytanjok érdekében felelni fognak 's fölemelendik a harcmezőre, mellyet az allopathák nekik oda vetettek; 's mi eleve kijelentők, hogy becsületes bajvívásra lapunk a felelőknek vádolnak bennünket, mint kik, különféle ürügy alatt felelőket lapjainkból száműzni akartak légyen Szégyenlenők, ha ez csak féligmeddig is bebizonyítható volna. Szavainak mindenki önmaga legjobb magyarázója, 's így legyen szabad nekünk is a magunkéit értelmezni. Mi először igenis vonakodánk a homoeopathia urak választ lapjainkba fölvenni, mert noha a pesti homoeopathia- orvostársulat nevében volt írva, de a társulat tagjainak nevei nem tudattak velünk szerkesztőséggel. Továbbá vonakodtunk még a választ elfogadni, mert az tömve volt rovatok abellakkal, mellyeket politikai lapnál, hol szédes, javítás, nyomtatás kitűzött órához van kötve, rendezni iszonyú baj és vesződés. Harmadszor vonakodtunk a választ elfogadni, mert az — noha már ekkor rendkívül hosszas és terjedelmes — befejezve még nem volt, a több ivnyi sűrű kéziratnak még mindig folytatása ígértetvén. Tudattuk tehát a tisztelt homoeopathia orvos urak egyikével, ki egyszersmind a cikk fogalmazója volt, sziveskedjék azt befejezni; tanácslók egyuttal, hogy csupán a tárgyhoz szólva, száműzzenek minden személyesről kifejezést, mellyekkel az ügynek különben is semmi köze. — Végre értésítettük a t. orvos urakat, hogy azon esetre, ha választuk hónapokon át terjesztetni 's megszakasztatni nem akarják, 's mind öket célt érjenek, mind lapunk olvasó közönsége, mely politikai lapban illy végtelenig terjedő gyógytani harcokon türelmét fogná veszíteni, megnyugtassék, ne sajnáljanak 30 pengő forinttal járulni másfél sűrű ívnek kinyomatásához, meri legalább is 1½ nyomtatott ivre (tárcajank betűivel) terjedhetett a kezünkkel volt értekezés; mi megadjuk hozzá a szükséges papírost, 's így lapunkhoz külön mellékletként csatolva minden oldalról meg lesz a kívánatnak felelve. — 'S mi lön őszintén javaslatunk eredménye? A homoeopathia urak visszakövetelték a kéziratot 's jónak látták több napok mulva két más hazai lapba nyilatkozatot íktatni, ellenünk irányzottat, mint kik részrehajlásból cikkeküket föl nem vették. 'S miért vették tehát fel Horner István urak a gyöngyösi kórház rendes főorvosának „Nyilatkozat némi gyógyintézeti gyanúsításokra“ czimű cikkjét idei 21d. sz. Tárcajankba, hisz e cikk is homoeopathától eredt, 's nem kevésbbé éles, mint a melly azt előidézte? Így lesz alkalmunk jövő számban egy más szinte homoeopathától irt cikkeknek közlésével megmutatni, hogy mi részrehajlók koránsem valánk. De vajjon miért is volnánk részrehajlók? hisz mi nem gyógytunk, csupán gyógytattunk magunkat; allopatha, homoeopatha előttünk egyaránt tiszteletre méltó egység, ha t. i. üdvösnek ismert tanja szerint segít a szenvedő emberiségben 's imly a polgári társaságban nemes hivatásának kellőleg megfelel.

A Szerk.

Franciaország.

* A pairkamara tegnap végzé be a titkos pénzalap feletti vitatkozásait, mellyeknek Segur és Guizot uu. beszédi adtanak legtöbb érdeket. A törvényjavaslat 135 szóval, 37 ellen fogadtatott el. A csak két ülésre terjedt vitatkozás alkalmul szolgáltak ma a „Presse“nek okoskodásokra, mellyeket helyén látok itt ismételni, mert a képviselői törvényhozó-testületeknek nem ártana azokat szívökre venni. „E vitatkozások jelentőség nélküli volta leginkább bizonyítja, mond a „Presse“, hogy e tárgynál sem alkalma, sem haszna nem mutatkozik a cabineti kérdésnek. Azért helyesen teszi a pairkamra, hogy azon illy könnyedén túlesik, 's méltánylandó azon kívánata is, melly szerint illy haszontalan politikai küzdelmek megszüntetése végett, e rovatot jövőre a költségjegyzékben a rendőri közönséges kiadások rovatába akarja foglaltatni.“ 'S itt átmege e lap az angol parlament vitatkozási rendszerének dicséretére, hol

a trónbeszédi válasz után tüstint a közdolgoz tárgyalására megy át a két ház, a nélkül, hogy a politikai kérdések a miatt szenvednének: mert azok olly érettséggel vitatattak meg, mellyet természetök megkíván. 'S mindez a maga idejében tárgyalatik, midőn aztán a vitatkozás legnagyobb érdeket nyujt és sikert „Hasonlón fog menni nálunk is a dolog, teszi hozzá az említett lap, ha megtestesülvén mind a két kamra kívánsága, a titkos tökélet tárgyzó törvényjavaslat visszavonulandott az őt illető sötétségbe.“ — Mi fölötté kíváncsiak vagyunk legközelebbi országgyűlésünk menetére, ha vajjon lesz-e nálunk is illy francia-magyar modorú vitatkozások miatt sok idő 's erővesztegetés; avagy kiábrándulva fognak majd a haza atyjai magas hivatásukhoz járulni, kimélve a drága időt. Mi ez utóbbit reméljük. 'S nem is egy könnyen lehetne teremteni az ellenzéknek ürügyöt illy hui handabandára; erősen hiszszük, hogy reményünk teljesedésbe megy, 's a nagyérdékű kérdések komoly megvitatása foglaldja el az egybegyűlendő országos Rendeket. — A chinai dolgok még nincsenek egészen tisztában. 'S ezt nemcsak a francia lapok igazolják, mellyek legtöbbjein még ma is némi ellenséges színezet ömlik el Anglia irányában; de tanúsítja az angol sajtó egy része is. Nagy figyelemmel váratik kimenete azon indítványának, mellyet Ashley lord teendett mart. 28d. a parlamentben az iránt, hogy a brit müipari érdekeket megrontó, 's a brit-chinai barátság állandóságát fenyegető opiumi egyed-áruság szüntessék meg. — A királyné ő felsége 14 urhölgyet volt kegyes megbízni női kézimunkák készítésére, mellyek a Palais-royal egyik csarnokában fognak e czélra különösen megbízott leányok által árultatni. A begyűlendő pénz szaporitandja azon összegeket, mellyek a Guadeloupe szerencsétlen lakosai szükségének enyhítésére begyűltek. — Nagy benyomást tett Parisban d'Arincourt urnak illy című munkája: „L'Etoile polaire“, melly Europa éjszaki részének jeleneteit világítja meg, 's melly már németre is lefordítottat.

Úgy látszik, a Constitutionnel valódi orgánja lön az egyetlennek, a papság elleni harcban, mert szünetlenül ismétli, hogy, az Unvers csak rágalmakat hord el a jelen iskolai rendszer állapotja ellen. E tárgyban ő vizsgálatot javasol, mondván: alakítson az ország egy juryt minden véleményű férfiakból, kik e perben itéljenek; mire a J. des Débats azt jegyzi meg, hogy illy jury már is fenál a kamarákban, melly minden véleményeket, magát Franciaországot képviseli, 's úgy vélekedik, hogy a mindinkább dagadozó rágalom-árnak valahára már gátot kell vetni. — A guadeloupei gyászeset által károsultak számára már a tartományi városokban is aláírások kezdettek meg; mart. 17kéig a központi segélypénztárba már 253,528 frank folyt be, 's két hajómár el is indult segély-küldeményt viendő a szerencsétleneknek.

A társasági szigetek elfoglalása iránt a Moniteur illy értelemben nyilatkozik. A kormány tudósítást von Dupetit-Thouars ellen-tengernagytól, hogy a Taiti szigetek királynéja 's főnökei kérelmet intéztek hozzá, miszerint a francia király ótalma alá helyezze őket. Az ellen-tengernagy a királyi jóváhagyás reményében elfogadja az ajánlatot, 's a szükséges intézkedéseket megtévé. E szigetek csoportozata, mellynek központja Taiti, következő szigetekből áll: Maitia, Eimeo, Tabu-Emanu, Wahine, Raintea, Tahaa, Bora-Bora, Tubai, Maupiti és Tatua-Roa. Ezelőtt sokkal számosabb népességök az európaiaktól oda szivárogtatott bűnök következtében tetemesen megfogyott. Polgári szervezetökre nézve mondatik, hogy évenként országgyűlés tartatik Papahoa templomában; minden ülés imádsággal kezdődik 's végződik. Kérdés, vajjon Anglia, melly leginkább térítői által alapítá meg az itteni műveltséget, olly könnyen más kézre bocsátandja-e az ótalmi jogot?

Spanyolország.

A szabad raktári rendszer kiterjesztését minden hírlapok helyeslik, még a leghevesebb ellenzékiek is. 'S ez annál örvedetesebb, minél inkább mutat méltányos elismerést még a különben felhökön nyargaló párt részéről is, mellyről épen nem lehetne csudának venni, ha kevesel ollyasmit, mi nem rögtön varázsol föltétlen üdvet a földre, hanem fokozatos előhaladással közelít, mennyire azt a körülmények engedik, a tökéletes állapot felé. Mert e rendelet, bár tetemes hasznot áraszt is a spanyol kereskedésre, de azért koránsem teremti fel mind azon hasznokat, mellyekre az ügy érdemes. Ennek fő oka rejlik a fenálló vámtörvények megszorító erejében, 's a spanyol kereskedési ügy öszerű prókátoros szemében, melly helyébe ha valódi nép- 's ország- gazdasági szellem lépne, mondhatlan üdvös hatásokat gyakorolhatna. E tekintetben sokat reménylenek a jövő cortesgyűléstől, minthogy a spanyol vámügy jelen főnöke szelid vérendszere hajlandó, ellenkezőleg a jelen tiltó-vámokkal, mellyek miatt a keres-

kedés rendszerített csempészetté fajult. — A politikai főredékek egymást vádolják, hogy jogtalan befolyást gyakorolnak a választásokra. A politikai duh már szinte annyira meg, hogy Andalusia némely helyein löfögyverekkel gyűltek választásra; 's Amorevieta biscayi helységben egy választó életét veszté. Tehát gyilkolás a választások eszköze! Mind a mellett is, úgy tudósítanak, az eredmények jobbadán a kormánynak kedvezők; Valladolid, Soria, Toledo, Salamanca, Caceres, Badajoz, Albacete, Murcia, Valencia, Castellon, Cadiz, Xerezben az ayacuchoké, úgy látszik, a győzelem; ellenben Lugo, Pontevedra, Coruña, Orenseben 's a legtöbb cataloniai városokban a kormány ellen fordul a választók energiája.

Németország.

A württembergi követ kamarában több idő óta a büntető rendszer fölött vitatkoznak. A tanácskozásnak folyamában egyik főtegyel, melly körül a vélemények forognak, nyilvánosság és szóbeliség. Gmelin, követ 's egyszersmind föltörvényszéki tanácsnok, a többek közt ezeket is mondá: A szóbeliséget ő csak igen egyszerű 's nem nagy fontosságú tárgyakban ismerheti czélszerűnek. Illyenkor mellette szól a nagy gyorsaság is. De nagyobb 's bonyolodottabb esetekben, midőn élet, vagyon, és szabadság függenek a bíróság ítéletéről, hol a viszonyok nem olly egyszerűek, hogy azokat mindenki irás nélkül észben tarthassa, főleg a határozás pillanatában, az irásbeli perek elsőseget érdemelnek. A nyilvánosság ellen semmi kifogása, 's véleménye szerint mindenütt 's minden esetben kellene behozatnia, hol a büntető eljárás céljának nem áll utjában.

Törökország.

Konstantinápolyból írják, hogy az orosz követ felszólított a Porta által, hogy a zultán választ okvetlenül küldje meg a császárnak, mert a zultán csak tőle vár észrevételt vagy választ. Mehemed Ali, úgy látszik, a Porta 's pétervári udvar közt fenforgó feszültséget igen komolynak tekintti, minthogy a zultánnak ujabban is kijelenté hódolatát, 's háború esetére hadsergét 's hajóhadát rendelkezése alá ajánlá. — Riza pasa és Sarim effendi minden személyeket eltávolítani iparkodnak az udvarból, kik Resid pasának kedvezhetnének. — A török és persa udvar közti alkudozások Erzerumban megkezdettek. — Az ausztriai gőzhajózás kérdésében még semmi határozat nem hozatott. — A Libanon ügyében nem sokára véghatározatot várnak, 's reménylik, hogy a porta e tekintetben engedékeny lesz.

A török kormány még mindig nem akar józan rendszert követni: az ausztriai gőzhajózási kérdésben a régi macacsság uralkodik, melly már szinte annyira fajult, hogy bármi rangu idegeneket is gátolnak ausztriai gőzössel utazni, sőt erre nézve még fenyegetéssel vagy épen büntetéssel is élnek. — Mondják, hogy a szerb fejedelem, Wucsics és Petronievics Kiamillal együtt a török fővárosba meghívtattak. Egy tanácsülésben Wucsics kijelenté, hogy ő személyesen nem menend, tegyenek bár a többiek, mi nekik tetszik. Népgyűléstől várják a teendők elhatározását; e közben a fennevezett három főgyén 's Péter metropolita vagyonukat biztos helyre tenni sietnek. — Oroszország semmikép sem akar elállni első követelésétől, hogy szerbföldön új fejedelemválasztás történjék. Sándor fejedelem képtelensége világos. — Resid pasára nézve hiszik, hogy sz. Pétervárra fog küldetni követül; mert bármi udvarisággal fogadák őt a török miniszterek, még is aláásták helyzetét a zultánnal, úgy hogy már egy hét óta lévén Konstantinápolyban mindeddig audientziára nem bocsátottat.

Oláhország.

Bibesco fejedelem beiktatásakor tartott trónbeszéde több tekintetnél fogva érdekes, miért is azt kivonatban ezennel közöljük: „Uraim! Azon helyzet, mellyre engem honosaim szeretete 's a két magas udvar bizalma fölemelt, a tiszteledések pompája, 's a mindenek szeméin olaszható bizalomteljes remény kellemes érzelmeket támasztanak belsőmben. Ezeket semmi sem zavarná, ha érzelmim tisztaságában, hő honszeretetemben, 's azon szilárd eltökélésben bizhatnám csupán, hogy az igazság ösvényén járandok mindig. De az önöktől mindnyájoktól ismert jelen bajos körülmények nyugtalanítják kissé lelkeket. Ez azonban nem csüggeszt engem, nem foszt meg reményemtől: hazám sorsán javíthatni. Erős bizalommal vagyok a jövő iránt. Elégséges erre az arróli megemlékezés, hogy sülyedt közvéleményi állapotunkból ismét magasra emelkedtünk a világ szeméi előtt. Méltányolva politikai állásunkat örvendjünk békén azon jótéteményeknek, mellyeket magas és nagylelkű gondoskodásnak köszönünk, mellözve minden személyes gyűlölséget egyesüljünk a közjó egyetlen céljára, 's bizhatunk szebb jövőben. Mi engem illet, nem mulasztandok sem buzgóságot, sem fáradságot, sem áldozatokat, mellyeket hazám java

tölem megkiván. Ugyanaz leszek, mint fejdelem, kinek önök ismertek, míg miniszter 's rendek gyűlésének tagja valék. Igazságos leszek jó és rossz iránt. Ideje, hogy megmentsük hazánkat a visszaélésektől, melyek a boldogság forrásait kiapasztani fenyegetőznek. Utószor emelek szót a rosszat forralókat bánatra intve. Holnap a törvények szava túlnyomandja az enyimet, 's kénytelen leszek a törvények akaratját minden erővel létesíteni. Uraim, visszatérve önnön keblébe hirdessék fejedelmök elveit. Tiszteljék a törvényeket 's a kormányt, melynek szükség van a jó érzelműek gyámolítására, 's nyujtsanak alkalmat dicséretes események által, hogy mindazon szeretetet bizonyíthassam be mint országló, mellyel önök iránt viseltem." — A katonasághoz intézett szavai így hangzanak: „Katonák! ti rövid idő óta új fegyvertársat nyertetek, ki bár csak kevés nap előtt kötö is fel a kardot, még is lélekben 's kedélyben mindig köztetek volt. Midőn másfél század után hazai jogainkat védő szót emelkedett, fegyverre szólítva bennünket, az első egyike voltam, kik e szózatnak engedtek. De akaratomtól

nem függő körülmények elzártak előlem oly pályát, mellyre hajlam 's atyai példa vonzott. Büszke elégtelenséggel néztem fényes feltűnéseket mint üdvös jövődőlőjét. Követve minden mozdulatokat örültem minden tetten, melly atyáink vitéz szellemének emlékezetét megújíthatá, 's minden akadályon elszomorodtam. Az isteni gondviselés ismervén lelkem irántotoki legbelsőbb ohaját kegyelmesen reám bizta most sorsotokat 's a fölöteteki főparancsnokságot. Katonák, én ismerem a hazának szentelendő fáradságos szolgálatokat, 's meg nem szünöm jólétekről gondoskodni. A jutalmak elosztására szorgosan 's igazságosan ügyelendek; ellenben reményem, hogy soha sem leszek kénytelen a katonai törvények szigorát rajtatok teljesíteni. Legyetek azért kötelességekben hűek, engedelmesek, szelídek polgártársaitok iránt, veszélyben bátrak, a jó rend és béke ellenségének rettegése, hogy mindig legnagyobb büszkeséggel szolgáljatok nekem 's a hazának."

Délamerika.

Mult évi november 15kéről írják Peruból, mikép

a hosszú békétlenség után végre reménylik, hogy a nyugalom és esend egy ideig fenálland. Mert oct. 16kán a két pártfőnök Lafuente 's Torrico vezérek Piscoánál találkozáván hadaikkal, mindkét vezér, mielőtt még jóformán kezdődött volna a csata, mikép ez itt szokásban van, szép módjával elszaladt; volt azonban Lafuente mellett egy más vezér, Deustua nevezetű, ki bátrabb nálánál, 's meg nem szaladván csakugyan meg is nyerte a csatát 2500 emberrel 4500 ellenében. A győzelmi hírvételére Lafuente ismét visszatért hadseregéhez. Torrico francia hajón Chilibe távozott.

Értesítések.

— Portugáliában az áradások, a majd egy hónapig tartó esőzés következtében, főleg a Tajo mentében, szörnyű kárt okoztak, oly annyira, hogy az ideig elvezetést, leginkább búzából állót, elvezetlenné mondják.

— A müncheni országgyűlés tartásának ideje april 30káiig meghosszabbított.

Szerkesztő: Szenvey József.

Hivatalos Jelentések.

tére f. é. majus 12ik napjára tűzött határidő környékeltetés végett azon megjegyzéssel adatik tudatul: hogy tömegmondokká Panajoh József, perügyelővé pedig Athanaszviets Sándor tisztii alügyész nevezettek. Költ böjtmáshó 21én 1843.

Váltótörvényszéki idézések.

2778. Szabó Pál panaszolttnak holléte nem tudatván, neki Rosenthal B. által, ellene 550 pfrt iránt támasztott váltóügyében a vt. Nr. 214. §a rendelkezéshez képest a pesti e. b. Vtörvényszék előtt leendő megjelenésre, f. é. majus 2ik napjának 9ik órája tűzetik ki. Költ Pesten a kir. e. bír. Váltótörvényszéknek 1843ik évi martius 20ik napján tartott üléséből.

Kötelezvény semmitési hirdetések.

(90) 10272 Pozsony városa tanácsa. néhai Geró István ügyvéd ellen 1818. évi majus 6án Sztatimirovits István részére betáblázott, és az ágostai vallástételt követőknek dunáninneni kerületi pénztárát illető. azonban kifizetése után eltévedt 400 v. ftnyi kötelezvénynek megsemmisítése végett

1844. évi januar 18. kizűzött határnapo t országszerte kihirdeteni kérvén, az közhírré tétetik. Költ böjtmáshó 14. 1843. 2—3 (91) 10764. Szeged városa tanácsa jelentése szerint, Vetro József 's neje Szabó Róza a által 1837dik évi januar 20án Szabó Teréz részére 247 fr. 20 v. kr. ról kiadott, 's azon évi februar 28án betáblázott, kifizetése után azonban elveszett kötelezvény megsemmisítetté; ugyanez szokott kihirdetés végett megiratik. Költ böjtmáshó 21én 1843. 2—3 (87) 2591. Friedmann Henrik folyamodása következtében ezennel közönségesítettik, miszerint egy Pesten februar 3án 1843. kelt 100 pfrtől szóló, saját rendelkezésére általa kibocsátott, Karpus Márk által elfogadott, Pesten fizetendő, folyó évi martius 6kán lejárt intézvényt elvesztvén, annak birtokosa arra fölszólítottik, hogy magát a pesti Váltótörvényszék előtt az alólirt naptól számitandó 45 nap alatt jelentsen, különben a fentirt váltó megsemmisítettnek fog kijelenteni. Költ Pesten az első bir kir. Váltótörvényszék 1843. martius 16. tartott üléséből. 3—3

Csődök.

10961. Erdélyországi főkörmányszéknek üzenete szerint szászvárosi vagyonbukott kereskedő Gergely Antal hitelezői megjelenésére f. é. majus 15ö napja határidőül tűzetik ki. Költ böjtmáshó 21én 1843.

10962. Krassó vármegyének törvényszéke vagyonbukott lugosi lakos Drago Mir Miklós tömege ellen csődpert határozván, és megjelenési határidőül 1843. évi majus 12ét tűzvé, egyszersmind ideigleni tömegmondoknak Dragomir Pál lugosi lakost, perügyelővé pedig Fejér József alügyészt nevezte. Költ böjtmáshó 21én 1843.

10963. Krassó vármegye törvényszéke által lugosi bábsütő Bayer József hitelezői csődületére folyó évi majus 12ik napjára kizűzött határidő környékeltetés végett azon megjegyzéssel adatik tudatul: hogy tömegmondokká Gergely Sámuel lugosi lakos, perügyelőnek pedig Moys Antal főügyész nevezettek. Költ böjtmáshó 21. 1843.

10964. Krassó vármegye törvényszéke által Jankovits András Gábor lugosi lakos hitelezői csődüle-

A Gőzhajók érkezése 's indulása.

Indul **Pestről Bécsbe** mindennap reggeli 7 órakor. Megérkezik **Bécsből Pestre** mindennap este. Indul **Pestől Zimony és Orsova**-felé aprilis elejétől kezdve october végeig hetenkint kétszer, mindig vasárnap és esütörtökön (az elindulás hajnalkor.)

„**Mohács és Vukovár**-felé minden kedden. „**Mohács és Eszék**-felé minden pénteken. Megérkezik **Orsovánál és Zimonyból Pestre** (délelőt) aprilis 2kán, 5kén továbbá minden hétfőn és pénteken.

Pest és Drenkova közt minden két hében egyszer fordul meg a rakhajó.

A Sebészi Almanach II. évi kötetét iránt.

Vidéki ügyfeleimet bizodalmasan felszólítom, hogy becses dolgozataikat, mellyekkel a Sebészi Almanach (ez idei novemberig megjelenendő) másod-évi kötetét érdekiteni kívánják, minél előbb végezni, 's beküldeni sziveskedjenek. Továbbá Az alorvosi szük jövedelmek köteleseggemmé teszik, hogy most is, mint tavál, a munka könnyebb megszerezhetése alkalmat adjak, e véghől a 2dik kötetre is **egy pengő forinttal előfizetést nyitok, 's ez évi junius 10ig azt mindenkitől elfogadom.** Ügyfeleimet, kik az ügy érdekét szivükön hordozzák, gyűjtésre teljes bizodalommal felszólítom, 's megkérem, hogy az előfizetési pénzeket biztos alkalmal akár hozzám (zöldkertuztca 477. sz. a.) akár **Emich Gusztáv** ur könyvkereskedésébe a kizett időhatárig név és rang pontos följegyzésével beküldjék: mindenütt az illető nyugtatvány ki fog adadni. 10 előfizetést küldőnek a 14ik tiszteletül adatik. — Pesten, martiusban 1843.

☞ **A Sebészi Almanach I. évi köteté 2 ezüst frton még mindig megszerezhető.** A II. kötet arczképe a sebészi rendből lesz véve. **Pap Ignác,** a S. Almanach szerkesztője és kiadója.

(98) Hirdetmény.

A nm. m. kir. udv. Kamara rendeléséből ezennel közhírré tétetik, hogy a tokaji kir. sötiszttség épületein szükségessékké vált tartozások folyó évi aprilis 27ikén az ottani írószobában szokott délelőtti órákban tartandó nyilvános áresökkenés utján, felsőbb helybenhagyás mellett, a legkevesebbet követelőnek eszközésül átengedtetni fognak. Ezen alkalmal a közös munkák kivételére előleges mértékek, és költségek kiszámítása szerint megállapított 3780 p. ftnyi, 52¼ krnyi öszveg a kikiáltási ár lesz, mellyből azonban ács, és kőműves munkákra anyagokkal együtt 1328 fr. 24¼ kr. 's illetoleg 1304 fr. 25 kr. kőfaragó munkákra 379 fr. 27 kr. asztalos munkákra 248 fr. 58¼ kr. mázólo munkákra 237 for. 51¼ kr. lakatos munkákra 177 fr. 38 kr., üveges munkákra 58 fr. 32½ kr. vasárusi szerekre 35 fr. 36 kr. végül fazekas munkákra 10 fr. p. pénzben esik. Vállalkozni kívánók tehát megkivántató bánatpénzzel, és elfogadható biztosítással ellátva, a kijellett helyre, és napra azon hozzáadással hivatalosak: hogy egyéb feltételek az érintett kir. sötisztésnél megtekintethők. 1—3

(92) Nyilatkozás az Ovára.

Sajnosan kényszerítve érzem magam, azon valótlan nyilváníttásra, melly a „Világ” mart. 22, 25 és 29ki számaiban, tölem elválasztott férjem Balla Károly, nyugalmozott alezredes által igtatattak, köztudomásul válaszolni: hogy azon kötelezvény, melly ott említettik, sem nem koholt, sem legkisebbé megnem hamisított, hanem számomra általa kétrendbeli tanu előtt önkint kiadott valódi 's érvényes oklevél, mellynek törvényszerűségét, 's férjem vagy örökösei fizetési kötelezettségét bizvást bármelly bírói ítélete alá bocsátom. Ennyit közvetve megtámadt becsületelem védelmére; — egyszersmind pedig a hamis váltókról gyanusítást megvetésel utasítom vissza. Pest mart. 22. 1843. szül. b **Brauncker Mathild.** 2—3

(95) Búcsúvétel.

Minthogy hazámot hosszabb időre elhagyni szándékozom, ezennel minden barátimnak 's ismerősimnek istenhozzádot mondom. Ki velem összekötetésben akar lenni, Wohl A. sebész urhoz (a szelutczában) folyamodjék. **Bloch Márton.** 1—3

(99) Kötélgyártói munkára ajánlkozás.

Alulirt ki szerencés valék eddig munkámmal a bizodalomnak teljesen megfelelni elfogadok minden e mesterségi-szakhoz tartozó megrendeléseket 's igyekszem a nálam készítettök várakozását pontosan 's híven kielégítve a bennem helyezett bizodalmat ezáltal is megérdemelni. Munkámrul legyen szabad, többi közt ezen egy bizonyítványal kezessekndem:

„**Bizonyítvány.** Kis-kanisai Michel Ignác kötélgyártó mesternék azon fölszólítására, hogy az urodalom részére megkivántató kötelez-munkát töle vásárolván, azzal valójában megelégedett: — a letényei határon lévő murai útjárshoz is a révkötelet övele készítette, 's a most is használat alatt lévő 1838ik évi october 6ik napján huzatta fel, mellynek tartósságáért, az ittt kötelezmester csak 3 esztendőig állott jót, 's már most is esztendőig lépett ezen köteletnek használatá, pedig csak egy huzás, 's azaz 70öl hosszúságú; — még azt is állíthatja alulirt, hogy a f. hó 3án volt Mura-áradások a vizen leuszott szomszéd rátkái szitástanalom a nevezett kötelet megakadván, nemcsak hogy a kötelet nem szakadt, hanem inkább a malom sátor-tetejét rontotta le, 's remélhető 3 esztendő helyett 5 esztendeig a kötelet használatá. Költ Lestényén october 21kén 1842. Szakonyi János urodalmi tisztartó.”

Michel Ignác, kiskanizsai kötélgyártó. 1—2

(86) Árverési hirdetmény.

A nmeltóság magyar kir. udv. Kincstár rendeletéből közhírré tétetik: hogy f. e. julius 25én kamarai Ungvár városában az uradalmi igazgatóság hivatalos szobájában tartandó nyilvános árverés utján következő haszonvételek fognak haszonbérbe adadni, u. m. 16r. Az unghvári fejerhajó-korcsma. 2szor Árok. 3or Felső-Domonya. 4er Gerény. 5ör Hosszszűmező. 6szor Huszák. 7er Huta. Sor Óke-menceze helységekben a korcsmáltatás, az ahhoz való épülettel. 9er Nagy-Lázon a korcsmáltatási jog. 10er Neviczke. 11er Radványoz. 12szer Rahonca helységekbeni korcsma, 's korcsmáltatás. 13szor Az úgynevezett veres korcsma. 14er Kosztrínán; 15ör Lyután. 16. 0-Sztuzsiczán. 17er Új-Sztuzsiczán. 18szor Verchovina-Bisztrán a korcsmák, és korcsmáltatás; nemkülömben 19er az ó-kemencei, 20or a dubrinicsi, 21er a kis-bereznai, 22. a nagy-bereznai malmok.

A bérenli kívánók elegendő bánatpénzzel 's készpénzbeli, vagy egyéb szükséges biztosítással ellátva, a fentirt napra 's helyre ezennel meghivatnak. 3—3

(100) Árverési hirdetés.

E folyó év aprilis 27ikén 's rá követő napokon tettes Zólyom vármegyében kebeleztet szabad kir. Besztercebánya városában a püspöki lakban, több rendbeli ékes-ségek, úgymint: aranykeresztek, és lánczok, egy nagyobb értékű gyémántokkal ékesített, valamint más szinte jobbnemű kövekkel kirakott keresztek, és gyűrűk, burnót szelenczék, órák, ezüst asztali készületek, damask, és közönséges asztali aszroszok, ágybeliek, tükrök, és egyéb ékebb házbútorok, — továbbá két üveges hintó, szekerek, hat ló, egy négyes, és egy kettős fogat; lőszerszomok 'sat. árverés utján néhai mélt. Belánszky József besztercebányai megyés püspök ur hagyományára részére fognak készfizesért a többet ígérőnek eladtni. Ezen árverésre mindenki illendően meghivatik. 1—3

(96) Csőd fogház-építésre.

T. Nógrádmegyebeli B.-Gyarmat mvarosában a megyei büntető fogház építése elrendelve lévén, a kőműves munkának áresökkenés utján elvállalására csőd nyitattott, mellynek határnapjúl. e. aprilis 24ke délutáni óráiban az első alispáni hivatal szállásán tűzetik ki, a vállalkozni kívánók aznapon tek. nógrádmegyebeli B.-Gyarmat mvarosába megjelenésre, 's bánatbér melletti vállalkozásra felszólítatnak, addig is pedig az o részben készített terv B.-Gyarmaton a varnagyi hivatalnál mindenkor megtekinthető. Friede c z k y Lajos tek. ns Nógrádmegye első-aljegyzője. 1—3

(89) Haszonbérleti határidő.

Tek. Csongrád vármegye részéről közhírré tétetik, hogy a megyében szállásoló és által utazó nemes katonaságnak a megyei szolgáknak, és a megyei biztosok és lovas katonák lovainak élelmeztetések haszonbérbe adásának f. hónap 19. napjára kihiresztelt határideje f. é. aprilis 9ik napjára állaltvetett, helyül Vásárhely városa jelettévkén ki. 3—3

(85) Hirdetmény.

Ns Szabolcsmegyében kebeleztet Tiszaberezei m. 's tek. földesuraságok által közhírré tétetik, hogy a határakban, minden szikes helyek 's tavak, mellyekből több ezer mázsa fnom szodát készíthetni évenként, árendába kiadandóak tiz azaz 10 évre árverés utján a többet ígérőnek 1843ik évi apr. 10én. Ugyanakkor egyttal árendákba kiadatik helybeli révünk is jó állapotban lévő hidasunkkal, mellyekről bővebb felvilágosítást addig is adand a benlakozó t. főbb birtokos ur. 3—5